

MECSEKVIDÉK HELYI KÖZÖSSÉG EGYESÜLET

HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2023-2027

KAP Stratégiai Terv

Készítette:

Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület
Tervezői Csoportja

Dátum: 2023.12.11

Tartalom

Rövidítések jegyzéke	3
Bevezetés.....	4
1. A HFS és a KAP ST kapcsolata	4
2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése	6
3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása	8
4. Horizontális célok	10
4.1 Esélyegyenlőség.....	10
4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem	11
5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések	12
6. Külső koherenciák azonosítása	15
7. Helyzetfeltárás	17
7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása	17
7.2 SWOT analízis	21
8. A stratégia beavatkozási logikája	22
8.1 A stratégia jövőképe	22
8.2 A stratégia célhierarchiája	23
9. Cselekvési terv.....	24
9.1 Az intézkedések leírása.....	24
9.1.1 Induló és működő mikrovállalkozások, helyi termék előállítók eszköz és telephely fejlesztése, termékek, szolgáltatásuk piacra jutásuk elősegítése.....	24
9.1.2 A közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése. Helyi társadalmi összefogás, közösségek támogatása, helyi kötődések erősítése, a közösségi gondolkodás és megmozdulások ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása.....	26
9.1.3 Térségen belüli együttműködések kialakítása, fejlesztése (gazdasági szereplők együttműködése, közösségfejlesztés, térségi értéktár kialakítása, helyi termék értékesítési szervezetek/hálózatok kialakítása, turisztikai együttműködések kialakítása, generációk esélyegyenlőségi programjai).	29
9.2 Együttműködések	32
9.3 Kommunikációs terv	33
9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek	37
9.4.1 Helyi termék értékesítési rendszer és hálózat kialakítása, minősítő jelölőrendszer bevezetésével	37
9.4.2 HACS székhely iroda felújítása.....	38
10. Monitoring és indikátorok.....	38
10.1 Monitoring.....	40
10.2 Az indikátorok megadása	43
11. Indikatív pénzügyi terv	45

Rövidítések jegyzéke

EU Európai Unió

HACS Helyi Akciócsoport

HF Helyi Felhívás

HFS Helyi Fejlesztési Stratégia

IH Irányító Hatóság

KAP Közös Agrárpolitika

KAP ST Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv

LEADER Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében

SWOT Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek elemzés módszer

VP Magyarország - Vidékfejlesztési Program 2014 – 2020

TCS Tervezői Csoport

MHACS Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület

Helyi termék: a helyben megtermelt, vagy összegyűjtött alapanyagokból, helyben kialakult eljárások, receptek alkalmazásával, nem nagyüzemi keretek között előállított, esetleg csomagolásokban is helyi anyagokat, helyi kulturális elemeket felhasználó termék.

Kézműves termék: helyi alapanyagokból, vagy jelentős helyi élőmunka ráfordítással készülő termék.

Bevezetés

A Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület a 2014-2020-as programozási időszak, majd a 2021-2022-es átmeneti időszak történéseit és tanulságait a ciklus végén összegezte. Ezen tanulságok megszívlelésével vágott bele az Egyesület 2022. őszén az új Helyi Fejlesztési Stratégia tervezésébe. Legnagyobb mértékben a mikrovállalkozásokat sikerült támogatni. A civil szféra aktivizálása nem mondható kiemelkedőnek, így a 2023-2027 időszak egyik fő célja, hogy a civil szervezeteknek is ideális felhívásokat hozzunk létre, így motiválva őket a LEADER-ben való részvételre.

A tervezési terület változatlan maradt, Pécs város bővebb agglomerációs gyűrűje. A nagyvárost is beleértve, megyei, akár régiós kitekintéssel sajnos a gazdasági és társadalmi folyamatok romló tendenciái nem változtak. A tervezés projektötletek megismerésével kezdődött, majd a mikrotérségi fórumok és a szakmai műhelyek munkájával folytatódott. Minden fórumot, minden műhelyt, minden tanácskozást meghirdettünk, a dokumentumok a *mecsekvidek.hu*-ra felkerültek. A stratégia megfogalmazott céljai a helyi gazdaság, a térségi összefogás, a közösségi együttműködések megerősítése. Ezen célok megvalósítására fogalmaztunk meg intézkedéseket, a gazdaság megerősítése, a közösségek, civil szervezetek támogatása, értékeink megismerése, megóvása érdekében.

A LEADER forrásnak a jelentősége elsősorban nem a nagyságában, hanem egy módszer tanulásának a lehetőségében van. Tanuljunk meg közösen tervezni, térségben gondolkodni. Legyenek tudatos fejlesztési céljaink, azt valósítsuk meg. Tanuljunk forrást szerezni. Reméljük a stratégia sokaknak ad segítséget, vállalkozóknak, civil szervezeteknek, önkormányzatoknak. Lehetőség a tanulásra és az előrelépésre. Használjuk ki.

1. A HFS és a KAP ST kapcsolata

A KONKRÉT KAP ST CÉLKITŰZÉS kódja és leírása

A Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület Helyi Fejlesztési Stratégiája leginkább a Közös Agrár Politika 2023-2027 Nemzeti Stratégiai Terv SO8 kódszámú célkitűzéséhez igazodik leginkább.

SO8 - A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos biogazdaságot és a fenntartható erdőszeteket is beleértve.

A HFS-ben a Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület (továbbiakban MHACS) a helyi sajátosságok mellett a KAP ST igényfelmérésének alábbi releváns elemeit azonosította:

8.1.1	8.1.2	8.1.5	8.2.1	8.2.2	8.2.3	8.3.2	8.4.1	8.4.2
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Az elemek felsorolása az 2. számú mellékletben található.

Eredménymutatók kódja és leírása

R.38 a helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya.

A KAP ST „RD57_R15_LDR_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása” megnevezésű beavatkozása tartalmazza a LEADER támogatáshoz kapcsolódó kereteket.

Ez a beavatkozás a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló HACs-ok számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACs-ok a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgoznak ki. Az IH által jóváhagyott HFS-ben a HACs-ok olyan fejlesztési célokat határoznak meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A HFS-t annak tartalma és minősége, valamint a megvalósításhoz szükséges kapacitás alkalmassága alapján az IH hagyja jóvá. A HFS-ek tartalmának kialakítása a HACs-ok kizárólagos feladata és felelőssége, amelyhez a beavatkozás biztosítja a szükséges

pénzügyi keretet. Amennyiben egy HFS a kiválasztási kritériumok alapján nem fogadható el az IH által, az visszaküldésre kerül javítás céljából az érintett HACS részére.

A HACS működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HACS legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása és segítése úgy, hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megfelelően, továbbá a HFS közösség általi kidolgozása és megvalósítása, valamint a hálózatépítés más HACS-okkal belföldön és a határon túl. Ennek keretében a HACS-ok támogathatják a projektötletek pályázattá történő kidolgozását is, amennyiben a projekt megvalósítása a HFS céljaihoz illeszkedik.

A Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület 2008 óta működő Helyi Akciócsoport. Az általunk elkészített HFS figyelembe veszi a KAP ST-ben leírtakat, illetve az abban megfogalmazott célokra, alapelvekre épül. Feladatunk a KAP ST céljaihoz illeszkedő, helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS kidolgozása. A HFS-ben olyan fejlesztési célokat határozunk meg a térség szereplőinek részvételével, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg. A HACS működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HFS kidolgozása és megvalósítása során motiválja, aktivizálja és segíti a helyi közösséget olyan módon, hogy a HFS kidolgozása során az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és azok a HFS elfogadását követően megvalósuljanak. A HACS az IH által szabott feltételrendszer mellett is törekszik a HFS közösség általi kidolgozására. Ennek keretében a LEADER megközelítés hét alappilléreét érvényre juttatja, mind a tervezés, mind a megvalósítás során. A LEADER 7 alappilléreinek ismertetése az 2. számú mellékletben található.

A LEADER Program hét alappilléreinek megvalósítása

- 1. Területalapú megközelítés:** A Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület által lefedett terület egy homogén, összefüggő egység, a Pécsi járás 35 és a Sellyei járás 3 településéből tevődik össze. A működési terület településeit és lakóit a közös identitás, hagyományok, szokások, történelem, illetve földrajzi helyzetük köti össze.
- 2. Alulról építkező megközelítés:** A LEADER program hatékony és eredményes megvalósítását az teszi lehetővé, hogy a fejlesztési igényeket alulról jövő módon a helyi viszonyokat és erőforrásokat ismerő helyi lakosok, civilek, vállalkozók és önkormányzatok fogalmazzák meg, mivel ők ismerik a legjobban a helyi fejlesztési igényeket. A HACS több módon is ösztönzi a helyi szereplőket, hogy vegyenek részt a közösségi tervezésben és minél több fejlesztési ötletet fogalmazzanak meg. Cél, hogy a térség minden szereplőjének igényét kielégítő stratégia jöjjön létre és valósuljon meg.
- 3. Innovativitás:** Azon projektötleteket, melyek korábban a térségben még nem fogalmazódtak meg, újjátámasztásnak mondhatóak, kiemelten támogatjuk. Ebbe beletartozik a más térségekben megvalósított és hatékonyan működő jó gyakorlatok átforgalmazása és megvalósítása is.
- 4. Integrált megközelítés:** A stratégia nem egy ágazat fejlesztésére koncentrál, hanem arra, hogy a különböző ágazati szereplők fejlesztései révén a stratégiában megfogalmazott közös célokhoz minden projekt hozzájáruljon.
- 5. Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek:** A Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület az általa lefedett területen decentralizált módon rendelkezik a HFS által meghatározott fejlesztési és működési forrásaival. A szervezet képes a független működésre és döntéshozatalra a megfelelő működési támogatással. A térség problémáit a helyi szereplők ismerik leginkább, így ők a legkompetensebbek a fejlesztések kidolgozásában és megvalósításában, így a HACS-nak a tervezési területéhez tartozó minden települési önkormányzat a tagja, továbbá tagságát számos civil szervezet és vállalkozás erősíti. A döntéshozatal többszintű. A fő döntéshozó szerv a Taggyűlés, így minden tagnak rálátása van a döntéshozatalba, mely ezáltal átlátható, hatékony megvalósítást és ellenőrzést eredményez.
- 6. Hálózatépítés, együttműködés:** A Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület tagja a LEADER Egyesületek szövetségének. Több szomszédos és távolabbi LEADER akciócsoporttal volt már közös együttműködési projektünk. Ezeket az együttműködések

szeretnénk tovább fejleszteni. Ezen felül a térségen belüli együttműködéseket is szeretnénk erősíteni megfelelő intézkedésekkel.

7. Helyi partnerség és a HACS térségi szerepvállalása: A HACS-ok által koordinált stratégiák megfogalmazása és megvalósítása a különböző szervezetek és ágazatok képviselői együttműködésében valósul meg, kiemelve a kölcsönös érdekeken alapuló partnerségek kialakítását, mélyítését. Mind a tervezésbe, mind a projekt megvalósításba a lehető legtöbb térségi szereplő bevonása fontos számunkra. A civil-, köz- és üzleti szféra szereplői a tagságban és a Tervezői Csoportban is egyaránt képviseltetik magukat.

Irányadó jogszabályok:

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízügyi politika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/2115 RENDELETE a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről

2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése

A Helyi Fejlesztési Stratégia létrehozása a helyi szereplők széleskörű bevonásával történik, mely egyszerre a LEADER módszertan egyik legnagyobb hozzáadott értéke is. A tervezés folyamata pedig szintén a helyi közösség építését szolgálja, annak nyitottságán keresztül.

Ennek érdekében Egyesületünk a tervezés során több területen végzett kommunikációs tevékenységet. A kommunikáció egyik fő eszköze az egyesület megújult honlapja (<http://www.mecsekvidek.hu>). Az új dinamikus, felhasználóbarát felületen a tervezéshez kapcsolódó dokumentumok, hírek, munkaanyagok, esemény emlékeztetők, képek, szakmai anyagok stb. publikálásra kerültek, így mindenki számára elérhetőek. A honlapra feltöltött tevékenységekről külön elektronikus levél értesítés került kiküldésre.

A tervezés legelső lépése a projektötlet gyűjtés volt. Minden potenciális ügyfél lehetőséget kapott projektötleteik HACS-csal történő megismertetésére. Projektötleteket megosztani személyesen, elektronikusan és papír alapon is lehetőség volt. Rendezvényeinken (Mecsekvidéki Tükör rendezvénysorozat 2022. májusától októberig), illetve a 2023. februártól áprilisig tartott mikrotérségi fórumokon és szakmai műhelymunkákon is kiosztottuk a projektgyűjtő adatlapot, továbbá az Egyesület honlapján elektronikusan is elérhető volt. Ezen felül a tervezési területen található inaktív településeken tett személyes konzultációk alkalmával is lehetőség volt a projektötleteket megosztani velünk. A honlaphoz szorosan kötődő közösségi oldalunkon (facebook.com/mecsekvidekleader) rögzített posztban is megtalálható volt a projektgyűjtő adatlap.

A projektötletek tematizáltan feldolgozásra kerültek a célok meghatározása során, továbbá visszacsatolásként kerültek felhasználásra. A beérkezett projektötleteket a HACS munkaszervezete táblázatokba rendezte, a projektgyűjtő adatlapokat dokumentálta.

A projektgyűjtés részeként a tervezési területünket 7 mikrotérségre osztottuk, minden mikrotérségben tartottunk mikrotérségi fórumokat és szakmai műhelymunkákat, hogy minél több lehetséges pályázót és hátrányos helyzetű csoportot elérjünk és biztosítsuk a párbeszédet.

A felsorolt munkafolyamatok alkalmával lehetőség nyílt olyan, potenciális kedvezményezettek beazonosítására is, akik/amelyek ez idáig nem ismerték a LEADER-t, vagy az innen származó támogatások nélkül nem tudták megvalósítani fejlesztési elképzeléseiket.

	Helyszín	Dátum	Témák	Részt vevők száma
Fórumok	Orfú	2022.05.26	Vidékfejlesztési lehetőségek, határon átnyúló együttműködési lehetőségek, vidéki fejlesztéspolitika, Vidékfejlesztés a Mecsekvidéken – tervek és megvalósulások	60 fő
	Nagykozár	2022.06.09	Hagyományőrzés és nemzetiségek identitásának erősítése	30 fő
	Keszü	2022.06.23	Közösségfejlesztés nehézségei az agglomerációban	30 fő
	Pogány	2022.08.18	Tájházak, helytörténeti gyűjtemények szerepe a helyi közösségek életében	31 fő
	Cserkút	2022.09.09	Turisztikai és helyi termékek fejlesztése	30 fő
	Ócsárd	2022.09.29	Helyi élelmiszerek feldolgozása és piacra jutása	30 fő
	Kozármisleny	2022.10.14	Leader 2021-2027 időszakának kihívásai, hazai tervezés, várható támogatási környezet. Leader megközelítés alakulása az uniós dokumentumok és politika tükrében. Mecsek Portéka, helyi piac mustra és tapasztalatcsere.	50 fő
	Szemely	2023.02.16	HFS tervezése: helyi igények, szükségletek felmérése és fejlesztési elképzelések összegyűjtése	18 fő
	Keszü	2023.02.20	HFS tervezése: helyi igények, szükségletek felmérése és fejlesztési elképzelések összegyűjtése	12 fő
	Cserkút	2023.02.27	HFS tervezése: helyi igények, szükségletek felmérése és fejlesztési elképzelések összegyűjtése	32 fő
	Bogád	2023.03.09	HFS tervezése: települések közötti és térségi együttműködések, jó gyakorlatok, helyi igények	26 fő
	Pogány	2023.03.22	HFS tervezése: helyi igények, szükségletek felmérése és fejlesztési elképzelések összegyűjtése	19 fő
	Orfú	2023.03.28	HFS tervezése: helyi igények, szükségletek felmérése és fejlesztési elképzelések összegyűjtése, Turisztikai szakmai műhely	22 fő
	Görcsöny	2023.04.04	HFS tervezése: helyi igények, szükségletek felmérése és fejlesztési elképzelések összegyűjtése, Helyi termék szakmai műhely	16 fő
Pécs	2023.04.05	Helyi védjegy, Mecsek Portéka védjegy megújítása	15 fő	

	Kozármisleny	2023.04.18	HFS tervezése: helyi igények, szükségletek felmérése és fejlesztési elképzelések összegyűjtése, Vállalkozói szakmai műhely	16 fő
--	--------------	------------	--	-------

Munkacsoporti/ Tervezői ülések, megbeszélések	Pécs	2022.11.08	HFS tervezéshez kapcsolódó feladatok és határidők	11 fő
	Pécs	2022.12.07	HFS tervezéshez kapcsolódó ütemterv, TCS megalakulása	9 fő
	Pécs	2023.01.10	HFS tervezet átbeszélése, javítások eszközölése	13 fő
	Pécs	2023.04.20	Mikrokörzeti fórumokon elhangzottak átbeszélése, beépítése a HFS-be	9 fő
	Pécs	2023.05.23	HFS tervezet átbeszélése és elfogadása	8 fő
	Pécs	2023.09.13	HFS egyeztetés, feladatok megbeszélése	3 fő
	Pécs	2023.09.27	Saját projekt pontosítása, HFS tervezet átbeszélése, további feladatok, működés átbeszélése	10 fő

A tervezéshez kapcsolódó tevékenységeink leírását a 3. számú melléklet tartalmazza.

3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

A KAP ST-ben foglaltak szerint - folytatva a 2014-2020-as programozási időszak gyakorlatát - a LEADER beavatkozás területi hatálya lefedi az ország összes vidékinek minősülő települését. A HFS-sel lefedni kívánt terület lakosságszáma minimum 10 ezer fő és maximum 150 ezer fő lehet, és egy település csak egy HACS-hoz tartozhat.

a) A lefedni kívánt települések mérhető jellemzői, összefoglaló adatai (pl. területméret, lakosságszám).

A Mecsekvidék Egyesület Pécs környéki települések LEADER Akciócsoportja, mely a Pécsi Járás 35 és a Sellyei járás 3 települését foglalja magába:

Abaliget, Aranyosgadány, Áta, Bakonya, Baksa, Birján, Bogád, Bosta, Cserkút, Egerág, Ellend, Görcsöny, Gyód, Husztót, Keszü, Kisherend, Kovácsszénája, Kozármisleny, Kökény, Kővágószőlős, Kővágótöttös, Lothárd, Magyarsarlós, Nagyközár, Ócsárd, Orfű, Pécsudvard, Pellérd, Pogány, Regenye, Romonya, Szalánta, Szemely, Szilvás, Szőke, Szőkéd, Tengeri, Téseny.

Pécs Megyei Jogú város, nem tartozik a HACS jogosult települései közé. A megyeszékhelyet háromnegyedében körülölelő településcsoport, a Mecsek hegység, a Dél-Baranyai dombság és a Pécsi-síkság területén helyezkedik el nagy részben a Pécsi víz vízgyűjtő területéhez tartozik. Az akcióterület északi, Mecseki-hegység déli lejtőin és a Mecsek-hegységben elhelyezkedő területei, illetve a Pécsi víztől déli irányban található településeket eltérő relief, természetföldrajzi adottságok és tájhasználat jellemeznék, mely sokszínűség - a gazdag etnikai összetétellel kiegészülve - az akcióterület egyik legnagyobb belső erőforrása, azonban a Pécs városhoz való infrastrukturális, szolgáltatási és gazdasági kapcsolatuk is meghatározó és alapvető térszerkezeti rendező elv. Az akciócsoport területét nem töri meg természetföldrajzi korlát.

A tervezési terület lakónépessége 30 053 fő, a lakosság és a népsűrűség megoszlása egyaránt a Pécsi agglomerációhoz, illetve mikrokörzeti központokhoz köthetően koncentrálódik. A terület egyetlen városi ranggal rendelkező települése Kozármisleny, mely közvetlenül határos Pécs városával, 6 695 fő lélekszámával a járás kiemelkedően legnagyobb lélekszámú települése, míg a legkisebb lakónépességgel (49 fő) Tengeri rendelkezik, mely egyúttal a leghosszabb úton számolt elérési idővel rendelkező település is a megyeszékhelyhez viszonyítva. A terület kompakt formája, Pécs súlyponti elhelyezkedése optimális helyzetet teremt a terület koherens fejlesztéséhez és közlekedési, elérési és szervezési szempontokat szerint is kedvezőnek mondható.

b) Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek, összefogások.

A problémák és lehetőségek sokszínűsége mellett, sok éves hagyományra tekint vissza a terület településeinek együttműködése, fejlesztések közös szervezése, melyet a HACS mellett több intézményi társulás, közös szolgáltatás üzemeltetés is erősít. Az Akciócsoport térségen belüli együttműködési készségét több települést érintő projekt megvalósítása (térségek közötti projektek), társadalmi célú projekt közös megvalósítása (EFOP) is bizonyítja. Fontos megemlíteni az Akciócsoport tevékenységéhez közvetlenül nem köthető belső együttműködések is.

Térségek Közötti Együttműködéses projektünk 2 db volt az elmúlt időszakban. Az egyik a Zalai Hazatérők Egyesülettel valósult meg a Zala Termárvölgye HACS területéről, másik pedig a Zengő-Duna HACS területén lévő Mecseknádasd Önkormányzattal és Mecseki Borrend Egyesülettel karöltve.

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítélt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
„Tudásátadás a Mecsekvidék és a Zala Termárvölgye HACS területén”: A projekt a Zala Termárvölgye Egyesület HACS, valamint a Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület HACS területén ismertté tette a Fecskeház programot, valamint kiterjesztette azt a Zala Termárvölgye HACS térségében és honosította azt a Mecsekvidék HACS térségében (elkészült 3 db Fecskeház lakás két településen). Tanulmányutat szerveztünk a két HACS területére egymás eredményeinek, jó gyakorlatainak jobb megismerése érdekében.	Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület	2 008 266 Ft	megvalósult, lezárult
	Romonya Község Önkormányzata	7 909 968 Ft	megvalósult, lezárult
	Ócsárd Község Önkormányzata	7 942 742 Ft	megvalósult, lezárult
	Zalai Hazatérők Egyesülete	2 002 790 Ft	megvalósult, lezárult

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítélt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
„Borvidékek tudásátadása és marketing innováció a Mecsek lábánál”: A Mecsekvidék HACS tervezési területéhez 38, a Pécs-Mecseki Borút Egyesület területéhez 22, a Mecseki Borrend Egyesület területéhez 7 település tartozik,	Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület	2 222 397 Ft	megvalósult, lezárult
	Pécs-Mecseki Borút Egyesület	5 384 197 Ft	megvalósult, lezárult

<p>melyeken a népesség nagy száma küzd megélhetési problémákkal. A Pannon Borrégióban a borturizmus kitörési pontnak számít ezen települések életében, ennek ellenére a Pécsi borvidéken eddig mégsem kerültek kiaknázásra az ebben rejlő lehetőségek. A borturizmus komplex fejlesztése a helyi gazdaság fellendítését hozhatja magával, vonzó lehetőségeket kínál nem csak a látogatók, hanem azon háztartások számára is, akik a későbbiekben a turizmusból kívánnak jövedelmet szerezni. A projekt keretében megvalósított tevékenységek hozzájárulhatnak a régió adottságainak felismeréséhez és jövőbeni hasznosításához. Több rendezvény, képzés valósult meg, továbbá okoseszközök és napelemes tábla került kialakításra, melyekkel a két térség egymás eseményeit tudja népszerűsíteni.</p>	Orfű Községi Önkormányzat	3 346 450 Ft	megvalósult, lezárult
	„Mecseki Borrend” Egyesület	4 533 900 Ft	megvalósult, lezárult
	Mecseknádasd Önkormányzata	4 216 000 Ft	megvalósult, lezárult

c) Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást elérhetővé tevő központ(ok) stb.

Az akciócsoport a 2007 óta fejlesztett közösségi infrastruktúráján keresztül jól eléri a térség szereplőit, a közlekedési kapcsolatoknak, továbbá Pécs központi szerepének köszönhetően a személyes elérés sem okoz problémákat, a kapcsolattartás hatékonyan és gazdaságosan működtethető. Ezen paraméterek együttes hatása is biztosítja a HACS 2007 óta tartó területi stabilitását. A Mecsekvidek Egyesület központi irodája Pécsen található (7621 Pécs, Rákóczi út 1.), de telephellyel rendelkezünk Orfűn (7677 Orfű, Széchenyi tér 1.), továbbá igény szerint külső helyszínekre is folyamatosan történik kiküldetés. A központi irodában lehetőség van 5-10 fős megbeszélések megtartására az irodához tartozó tárgyalóhelyiségben. Az iroda nyitvatartási ideje a meghirdetettek szerint 08:00-16:00 között van. Személyes kapcsolattartás és segítségnyújtás előre megbeszélte időpontokban és helyszíneken történik. Honlapunkon, a www.mecsekvidek.hu-n minden elérhetőségünk szerepel, melyeken bárki elérhet minket.

4. Horizontális célok

4.1 Esélyegyenlőség

A HFS tervezésekor kiemelt szempont az esélytudatosság kifejezése, a helyi szintű kapacitásfejlesztés, a vidéki szereplők bevonása, aktivizálása közösségi akciók, szemléletformálás, amely magában foglalja az esélyegyenlőség, a társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem témájú érzékenyítést, kapacitásfejlesztést.

A dokumentum nem közvetít szegregációt, valamint törekszik csökkenteni az egyes csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

Kiemelt fontosságú a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer: a HACS döntéshozó testületében (amely alatt a Helyi Bíráló Bizottságot értendő) legalább egy nő és legalább egy fiatal személy (legfeljebb 41. életévét még be nem töltött személy) szerepel.

Az EU alapelveinek mentén egyaránt biztosítani kell mindenki számára a minőségi, fenntartható és megfizethető szolgáltatásokhoz való egyenlő és időben történő hozzáférést, különös tekintettel, a fogyatékkal élőkre, a gyermekekre és a hátrányos helyzetű csoportokra.

A Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület, mint helyi akciócsoport különös figyelmet fordított a térség hátrányos helyzetű csoportjaira mind a tervezőmunka szervezése során, mind a fejlesztési célok megfogalmazásánál.

A helyi akciócsoport az alulról jövő stratégiai építkezést tűzte ki célul biztosítva ezzel minden térségi lakos és közösség igényeinek artikulálását, s megteremtve így módon a 38 település esélyegyenlőségét.

A Tervezői Csoport megkülönböztetés nélkül befogadta az érdeklődőket, a települési aktivistákat. A jobb elérhetőség, a mind magasabb részvételi arány, mélyre nyúló helyzetfeltárás érdekében a térségi menedzserek vezetésével mikrotérségenként szervezett fórumok megtartására került sor. A területi fórumok mellett szakemberek irányításával szakmai műhelyek alakultak az érdeklődő térségi lakosok bevonásával, s tartottak – igény szerint – több konzultációt is a lehetőségek, illetve a javaslatok és igények megismerése érdekében. Igény szerint személyesen is felkerestük az érdeklődőket, a heti 40 órában nyitva tartó ügyfélszolgálatunkon is folyamatos tájékoztatást adunk. A HFS tervezés indulásáról, annak folyamatairól több csatornán keresztül tájékoztattuk a térségben élőket (facebook, honlap, e-mail, telefonos megkeresések).

Fontos, hogy a pályázati forrásokhoz való hozzájutás lehetőségéről a térségben élők a lehető legszélesebb körben információhoz jussanak, megismerhessük a vállalkozói-, civil- és közszféra speciális igényeit, hogy ezáltal olyan pályázati kiírásokat alakítsuk ki, melyek a térség fejlődését segíthetik elő. Folyamatos kapcsolatban vagyunk a települések polgármestereivel és jegyzőivel, a vállalkozói és civil szféra képviselőivel. A hátrányos helyzetű csoportokra különös figyelmet fordítunk, őket is tájékoztatjuk, jó kapcsolatot tartunk fenn a nemzetiségi szervezetek képviselőivel, így e célcsoportot rajtuk keresztül érjük el. A térségben működő bármely civil szervezet, önkormányzat és vállalkozás projektelképzeléseit fogadjuk és rögzítjük, érkezzen az elektronikus, telefonos, személyes vagy postai úton. A pályázati kiírások meghatározásánál is maximálisan törekszünk az esélyegyenlőségi szempontok érvényesítésére, így a térség 38 településéről minden érintett számára biztosítjuk a pályázatok benyújtásának lehetőségét, függetlenül attól, hogy tagjai-e egyesületünknek vagy sem. A pályázatok benyújtása és megvalósítása során felmerülő kérdések megválaszolásában is segítséget nyújtunk. Azoknak, akik pályázatuk benyújtásához igénylik az elektronikus eszközök és internet hozzáférését, irodánkban erre lehetőséget biztosítunk. A pályázatok elbírálásakor is minden pályázó egyenlő eséllyel indul és egyenlő bánásmódban részesül. A projektek megvalósítása során felmerülő kérdések és problémák megoldásában is a térség minden szereplője számára rendelkezésre állunk. A kiválasztási rendszer megkülönböztetés mentes, a HACS döntéshozó testületeiben nők és fiatal személyek is szerepelnek. A Helyi Bíráló Bizottságban legalább egy nő és legalább egy fiatal személy kell, hogy szerepeljen, ezt akciócsoportunk maximálisan teljesíti.

4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem

A Mecsekvidék jó természeti adottságokkal rendelkezik, fejlesztési stratégiájában építenie kell ezekre, de mert ezek jelentik egyben az egyik legfontosabb térségi erőforrást, biztosítani is kell a stratégiának és a végrehajtásnak az értékek megőrzését. A társadalmi-gazdasági beavatkozások figyelembe veszik a természeti környezet megőrzéséhez, a természeti értékek növeléséhez kapcsolódó általános társadalmi elvárásokat, illetőleg a beavatkozások önállóan is irányulhatnak a természeti, valamint az épített környezet értékeinek megóvására. A HFS-ben olyan tevékenységeket támogatunk, amelyek tiszteletben tartják az EU éghajlat- és környezetvédelmi normáit, prioritásait és előtérbe helyezik a fenntarthatósági alapelveket, és hozzájárulnak megvalósulásukhoz. A beavatkozások szem előtt tartják a természeti értékek védelmét, a klímaváltozás elleni küzdelmet. A Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület a Mecsek-hegység vidékén helyezkedik el. A környezetvédelmi és természetvédelmi kérdésekre különös hangsúlyt kell fektetni. A területen olyan védett növény és állatfajok élnek, amelyek védelmére különös figyelmet kell fordítani. Az ökoturizmusnak ezek a területek potenciális céljai lehetnek, éppen ezért szükséges a térségre vonatkozó turisztikai és gazdaságfejlesztési terveket ezzel összhangba hozni. A fenntarthatóság

irányelvét követve szükséges, hogy a fosszilis energiaforrások helyett mindinkább az alternatív energiatermelési lehetőségek (nap, szél, geotermia) legyenek kihasználva.

Ennek érdekében három alapcél kell szem előtt tartani:

1. A helyi hagyományokra építve, hangsúlyozottan fenntartható módon, de hasznosítsák a térségi szereplők a térség – sok esetben – egyedi természeti adottságait, s alapozzanak rájuk új vagy bővülő térségi kínálatot, illetve tegyék vonzó lakóhellyé a térségi településeket.
2. Ugyanakkor őrizték meg – azaz a szükség esetén megelőző beavatkozásokkal óvják meg - azokat a természeti adottságokat is, amelyek nem kerülnek az előző pontban megfogalmazottak szerinti hasznosításra.
3. Tudatosítani kell a térségben lakóknak és az ide látogatóknak a természeti értékek, mint valódi és konkrét értékek mibenlétét, fejleszteni kell a fenntarthatósággal kapcsolatos ismereteiket és attitűdjüket, s az eszközök széles tárházának alkalmazásával tudatosítani kell személyes érintettségüket.

A HFS-en keresztül támogatni kívánt tevékenységek által szükséges az érintett területeken a védett természeti és kulturális értékeket megőrizni, a fennálló vagy a beruházás során keletkezett környezeti kárt és az esélyegyenlőség szempontjából jogszabályba ütköző nem-megfelelőséget legkésőbb a projekt megvalósítása során megszüntetni.

5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A Mecsekvidéken már 2008 előtt is rendelkezésre álltak ismeretek és személyes tapasztalatok a közösségi alapú tervező, illetve fejlesztő munkával kapcsolatban köszönhetően a térségben sikeresen lezajlott SAPARD, Leader+ és LEADER fejlesztéseknek. Emellett a térség erőssége volt, hogy ugyanaz a 38 település alkotta a HACS célterületét, amelyek már sok év óta együttműködtek egy agilis, aktív Területfejlesztési Bizottság irányításával a Pécsi Többcélú Agglomerációs Társulás keretében. A mikrotérségenként megtartott helyzetértékelő, majd tervező fórumok esélyt adtak az érdekelteknek, hogy megfogalmazzák igényeiket, s e fórumok révén biztosította az Akciócsoport alapvető LEADER-elvek érvényesülését. A rendszeres találkozók szolgálták az együttműködést, a partnerséget is, s megteremtették a helyi hálózatok és együttműködések kialakulásának alapját is. Gyümölcsöző volt a köz- és civil szféra összefogása is. A külső szakértők támogató jelenléte, a mások jó gyakorlatának megismerésére szervezett térségi programok, a tanácsadással egybekötött képzések is hozzájárultak az innovatív megoldások kialakulásához.

A kiinduló helyzet alapos ismerete, a sokszereplős tervezőmunka következménye volt, hogy a 2014-2020 időszak és a 2021-2022 átmeneti időszak stratégiája igen nagyszámú – összesen 12 - intézkedést azonosított.

A Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület mind a tervezés, mind a végrehajtás során azt az elvet vallotta, hogy a LEADER források elsődleges szerepe a térségfejlesztési munkában minél több térségi szereplőt megtanítani a közösségi tervezésre, együttműködésre, forrásszerzésre. A források korlátja miatt a tervezők viszonylag alacsony értéken limitálták a pályázati projektek nagyságát (maximum 5 mFt-ban). Ez nem csak a források igazságosabb elosztását tette lehetővé, de növelte a pályázati kedvet, mert csökkentette a kezdő projektgazdák kockázatát, illetve biztosította a keretek maximális hasznosulását. A stratégiai irányok megfogalmazásánál nem csak a konkrét vidékfejlesztési források léteire fókuszáltak a tervezők, hanem az egyéb megszerezhető támogatási forrásokra is. Ez a szemlélet hosszabb távú, nagyobb hatású, egymásra épülő komplex programok kidolgozását tette lehetővé.

Minden érintett a tervezés ezen módját egyértelműen sikeresnek látta, ezért ennek megfelelően került sor a HFS kidolgozására is.

Az elmúlt vidékfejlesztési ciklus eredményeit összegezve feltétlenül szólni kell a fejlesztés szervezeti erőforrásairól, nevezetesen a Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesületről (továbbiakban: Egyesület), illetve annak munkaszervezetéről. Az Egyesület alakulásakor - a felfokozott várakozásnak is köszönhetően - rendkívül magas volt az alapítók száma (190 személy és szervezet); a taglétszám 90 fő körüli stagnálása azt jelzi, hogy ma már valóban csak azok a tagjai a szervezetnek, akik

valamilyen formában részt is kívánnak venni a térség fejlesztésében. Mára a térség egyik erősségét a 2009-ben életre hívott önálló munkaszervezet jelenti, amelynek nagy szerepe volt a kiemelkedően magas pályázati aktivitásban. A folyamatos terepmunka mellett az akkreditált ügyintézésnek, a rendszeres szakmai találkozónak köszönhetően olyan kompetenciákra és kapcsolati tőkére tettek szert a munkatársak, amelyek erőforrást jelentenek a térség fejlesztése szempontjából.

Összességében elégedettek voltak a térségi szereplők a megszerzhető támogatási források nagyságával, egyetértettek azzal, hogy a helyi gazdaság fejlesztése kapott és kapjon prioritást. Építettek az Egyesület és a munkaszervezet támogató segítségére, a kialakult kommunikációs gyakorlat okán vidékfejlesztési ügyben az elsőszámú információs forrásnak őket tekintik. Jónak látják azt a törekvést, hogy minél komplexebb, stratégia mentén építkező projektek, illetve projektgazdák részesüljenek támogatásban.

- Eredményes intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Kiemelten kezeltük a térség helyi gazdaságának fejlesztéséhez szükséges mikrovállalkozások támogatását, a helyi termékek fejlesztését, a turisztikai szolgáltatás kínálatának bővítését. Ezen célokra kiírt intézkedések mind sikeresek, eredményesek voltak. A helyi gazdaság fejlesztéséhez szükséges tudás és ismeretek megszerzésének lehetőségét képzések és mentorálás formájában biztosítottuk. Személyes konzultációra lehetősége volt minden pályázónak mind a HACS irodában, mind külső helyszíneken igény szerint. Fórumokat és képzéseket tartottunk az érdeklődőknek a kérelembeadást, a projektek megvalósítását, változás bejelentést, kifizetési kérelem benyújtását illetően. Folyamatosan kerestük az újabb pályázókat, széles körben meghirdettük felhívásainkat.

Az alábbi táblázatok a 2023.10.02 állapotot mutatják:

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Induló és működő vállalkozások eszköz és telephely fejlesztése	VP6-19.2.1.-60-1-17	104	31 (volt 45)	106 816 560 Ft	115 200 850 Ft
Turisztikai termékek és attrakciók fejlesztése	VP6-19.2.1.-60-2-17	20	13 (volt 15)	30 828 810 Ft	36 994 571 Ft
Helyi termék koordinált piacra jutása	VP6-19.2.1.-60-3-17	1	1	2 999 994 Ft	2 999 994 Ft
Működő mikrovállalkozások támogatás	VP6-19.2.1.-60-14-19	52	20 (volt 28)	62 713 501 Ft	70 256 340 Ft
Mikrovállalkozások meglévő tevékenységeinek fejlesztése	VP6-19.2.1.-60-15-20	63	43 (52 volt)	153 289 926 Ft	167 687 690 Ft
Helyi fejlesztések támogatása	VP6-19.2.1.-60-16-21	65	49 (volt 53)	180 621 540 Ft	189 901 364 Ft

- Továbbfejlesztendő intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

A korábbi LEADER pályázati ciklusokban a civil pályázók igen eredményesen vettek részt a források megszerzésében, sajnos aktivitásuk a 2014-2020 HFS intézkedéseiben jelentősen lecsökkent. A kevésbé sikeres intézkedések a civileknek kiírt intézkedések voltak. Ezen felhívások esetében sajnos nem mutatkozott túl nagy aktivitás. A támogatási intenzitás mértéke volt az egyik fő probléma, a civil szervezetek nagy részének nem állt módjában az önrészt biztosítani. Ezen felül a pályázati rendszer szigorú követelményei, a bonyolult pályázati felület és a saját tőke hiánya tartotta vissza őket a pályázatok benyújtásától. Ezen intézkedések mindenképpen továbbfejlesztendők, a pályázati feltételek kedvezőbbé tétele szükséges.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Ifjúsági közösségek szerveződésének és programjaik támogatása. Animátorok képzésének és működésének támogatása	VP6-19.2.1.-60-7-17	5	3	2 531 985 Ft	3 038 381 Ft
Civil szervezetek működésének, szervezetük fejlesztésének és együttműködésük támogatása	VP6-19.2.1.-60-8-17	16	5	2 061 179 Ft	2 473 414 Ft
Településfejlesztési programmal rendelkező települések számára gazdaságfejlesztési, vagy közösségfejlesztési célú programok megvalósítása	VP6-19.2.1.-60-9-17	4	3	9 344 635 Ft	11 213 562 Ft
Helyi tájértékek állapotjavítása. Helytörténeti gyűjtemények, tájházak életre keltése programokkal. A meglévő értéktárak bővítése, közös értékleltár létrehozása	VP6-19.2.1.-60-10-17	7	2 (volt 3)	1 718 312 Ft	2 061 974 Ft
Régi mesterségek tanulása, a hagyományok és az örökség őrzéséhez szükséges tudás megszerzése	VP6-19.2.1.-60-11-17	4	4	2 459 760 Ft	2 951 712 Ft

- Eredménytelen intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

A civileknek kiírt felhívások közül került ki egy eredménytelen intézkedés is, melynek eredménytelensége szintén a fent leírtakra vezethető vissza. Ezen felhívás esetében is érkeztek be kérelmek, azonban a hiánypótlás során kért dokumentáció beszerzése/helyes benyújtása gondot okozott, így végül nem került ki nyertes pályázat. A pályázati követelményrendszer nem kellő ismerete, valamint a pályázási tapasztalatlanság miatt a HACS segítő közreműködése ellenére sem sikerült ezen pályázatokat sikeresen benyújtani. A civil pályázási kedv alacsony volt a számukra szigorúnak vélt feltételek miatt.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Hagyományőrző, művészeti és kulturális csoportok működésének, tudásuk megszerzésének, továbbadásának támogatása. Hagyományőrző és kortárs programsorozatok támogatása	VP6-19.2.1.-60-5-17	3	0	0	0

A térség gazdasági életére kiható fejlesztések, a fenntartható és környezettudatos gazdálkodást folytató mikrovállalkozások infrastrukturális beruházásai, gépek és eszközbeszerzések, informatikai beruházásai jellemezték. Hozzásegítettünk pályázókat új tevékenységek, illetve új vállalkozások indításához. A pályázatok hatására új munkahelyek jöttek létre, vagy sikerült munkahelyeket megtartani. Előrelépés történt a fejlesztések révén a helyi termékek választékában, feldolgozottsága szintjében. A térség turisztikai szolgáltatása új szálláshelyekkel, új turisztikai attrakciókkal, táborokkal bővült. A térség hagyományai, értékei megőrzésére, a népi mesterségek megismerésére, továbbadására rendezvények, táborok szerveződtek, a hagyományok őrzéséhez eszközbeszerzések valósultak meg. A helyi közösségek életét eszközök beszerzésével, infrastruktúra bővítő támogatással, rendezvények támogatásával erősítettük. Ifjúsági közösségek működését támogattuk infrastruktúrájuk fejlesztésével. Az ismeretek szerzését, a tudás átadást képzésekkel, jó gyakorlatok bemutatásával segítettük.

6. Külső koherenciák azonosítása

A tevékenység szintű lehatárolás alapjai:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

A támogatáspolitikai programok koordinációjának két alapvető eleme a lehatárolások meghatározása (a potenciálisan átfedő területek kettős finanszírozásának elkerülése érdekében) és a beavatkozások közti lehetséges szinergiák (egymást erősítő hatások) tudatos tervezése.

A HFS elsősorban a tevékenység, másod sorban pedig a projektszintű lehatárolásokat részesíti előnyben annak érdekében, hogy ne a programszinten rögzített és így nehezen módosítható, rugalmatlan feltételek határozzák meg egyes felhívások és projektek támogathatóságát, csökkentve annak kockázatát, hogy célcsoportok, fejlesztési igények maradnak finanszírozás nélkül a rugalmatlan szabályok miatt.

Tekintettel arra, hogy a LEADER Programon keresztül támogathatóak olyan projektek, amelyek a léptékük, vagy a tevékenységi körük miatt máshonnan nem juthatnak fejlesztési forrásokhoz, viszonylag kisebb komplementer halmaz értelmezhető az átfedések tekintetében.

KEHOP Plusz

A KEHOP Plusz többek között vízgazdálkodással és katasztrófakockázat-csökkentéssel, környezet- és természetvédelemmel, megújuló energiagazdasággal, klímasemlegességre való igazságos átállással, továbbá körforgásos gazdasági átállással foglalkozik.

A természetvédelemmel összefüggő beruházások esetében a KAP Stratégiai Terv elsősorban mezőgazdasági területekre, míg a KEHOP Plusz természetvédelmi területekre koncentrál, ahol például a Natura 2000 területek között lehetne átfedés, mely azonban projektszinten kezelhető.

TOP Plusz

A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának számító Budapest területi alapú fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. Elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és -bővítés, valamint a népességmegtartás és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

A korábbi szabályozás, mely szerint 10.000 fő feletti településeket a TOP, 10.000 fő alatti településeket a VP keretében támogatnak a programok, jelenleg nem része a szabályozásnak. A TOP Plusz és a KAP Stratégiai Terv is támogatja a vidéki térségeket. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy a két forrás összehangolásával az egyes projektek egymás hatását megsokszorozva, a teljes értéklánc mentén biztosított lehessen a fejlesztések finanszírozása. A szinergia lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében koordinációs mechanizmust működtetünk a két program között, miszerint a vidékfejlesztési beavatkozások esetében a szinergia helyi szintű megvalósításáért felelős szervezetek, a LEADER HFS-ek felülvizsgálata során vizsgálatra kerül az érintett megye Integrált Területi Programja.

A KAP Stratégiai Terv és a TOP Plusz program közötti lehatárolás

A KAP ST és a TOP közötti lehatárolást megkönnyíti, hogy két program időbeli csúszása miatt a TOP Plusz pályázatok legtöbb esetben jóval előbb megjelennek, mint a KAP kiírások, így ritkán fordulhat elő, hogy két kiírás egyszerre, vagy közel egymáshoz nyílik meg.

EFOP Plusz

Az EFOP Plusz prioritások lefedik a köznevelési, az egészségügyi, a társadalmi felzárkózási, szociális, család- és ifjúságügyi, társadalmi innovációs, valamint leginkább rászoruló személyeket támogató intézkedéseket.

Az EFOP Plusz társadalmi felzárkózási prioritási tengelyén, tervezetten a termelő-műhelyek kerülnek támogatásra, míg a KAP Stratégiai Terv keretében a társadalmi vállalkozások fejlesztésére allokálnak forrást. A jelenlegi tervek alapján a termelőműhelyeket bármilyen szektorhoz kötődően létre lehet hozni, akár mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan is, továbbá az intézkedésben a támogatást igénylők között - szektorokra vonatkozó korlátozás nélkül - megjelennek a nonprofit gazdasági társaságok, valamint civil szervezetek is.

GINOP Plusz

GINOP Plusz elősegíti, összhangban a vonatkozó uniós stratégiákkal a magyar vállalkozások technológiaváltásához, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését, valamint hozzájárul a munkavállalók képzéséhez, termelékenységük és hozzáadott értékük növelése érdekében.

A Partnerségi Megállapodás alapján a vállalkozásfejlesztést a GINOP Plusz támogatja. 2020-tól a GINOP hagyományos vállalkozásfejlesztési támogatásaiban az élelmiszeripari vállalkozások kizárásra kerültek, ezek 2021-2022-ben a VP-ből, 2023-2027-ben pedig a KAP Stratégiai Tervből kaphatnak támogatást.

DIMOP Plusz

A DIMOP Plusz egységes szolgáltatási rétegeken keresztül, adatintenzív megközelítésben járul hozzá az egyes szakpolitikai feladatok digitalizációs beruházásaihoz és ilyen módon átfogó megoldásokat támogat, amelyek egy-egy ágazati célkitűzés megvalósulása mellett egységesen támogatják a digitális transzformáció folyamatát. A DIMOP Plusz jellemzően országos léptékű beruházásokra fókuszál és elsősorban nem mezőgazdasági / vidékfejlesztési témájú fejlesztések végrehajtását tervezi, mégis több szinergia lehetőség azonosítható a két program között. Releváns: a DIMOP Plusz pluszponttal támogatja azokat a fejlesztéseket, amelyek egy, a KAP Stratégiai Terv által finanszírozott okosfalú stratégiával vannak összhangban.

IKOP Plusz

Az IKOP Plusz felelős a magyarországi közlekedési helyzet fejlesztéséért, ami magába foglalja a kötöttpályás, közúti, kerékpárúti és kikötői beruházásokat. Az IKOP Plusz fejleszteni fogja a vidék elérhetőségét is biztosító közlekedési hálózatokat.

Magyar Falu Program (MFP)

A Magyar Falu Program (MFP) a településhálózat több mint 90 százalékát, és a népesség mintegy harmadát adó, 5000 főnél nem nagyobb lakosságszámú kisvárosok és községek fejlesztését támogatja a következő területeken: vidéki szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztése, vidéki civil közösségek támogatása, kistelepülésen élők lakhatási feltételeinek javítása, alsóbbrendű úthálózat fejlesztése hazai forrásból, valamint falusi mikrovállalkozások támogatása uniós (GINOP Plusz-1.2.2-22) forrásból.

A nagymértékű átfedési lehetőségek okán alkalmazzuk a projektszintű lehatárolásokat.

Vármegyei Integrált Területi Programok

Baranya Vármegye Integrált Területi Programja:

A TOP Plusz programnak kiemelt célja a kevésbé fejlett települések, térségek fejlesztésének a támogatása, illetve a fejlődés szempontjából „húzó” térségek további fejlődésének elősegítése. A területi lehatárolás során a térség települései a **Pécs-Mohács növekedési centrum** zóna és az **Egyedi fejlesztési zóna** besorolásába kerültek. Az ITP releváns tervezett felhívásai:

- 1.2.1 Élhető települések
- 1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)
- 1.2.3 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)
- 2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése
- 2.1.3 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált)
- 3.1.3 Helyi humán fejlesztések
- 3.3.1 Gyermekeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése
- 3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése
- 6.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés
- 6.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés

A nagymértékű átfedési lehetőségek okán alkalmazzuk a projektszintű lehatárolásokat.

7. Helyzetfeltárás

7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása

Térszerkezet:

Az Akcióterület elhelyezkedését az országos térszerkezetben periferikus nevezhetjük, melyet a demográfiai, népmozgalmi, gazdasági adatok, folyamatok egyaránt alátámasztanak. Baranya térszerkezete monocentrikus, melyben a centrum lokális

szerepköre felértékelődik. Pécs dominanciájának nincs léptékében egyértelmű ellenpontja. Az Akcióterület belső térszerkezetében is Pécs az elsődleges rendező elv az infrastruktúrát és szolgáltatásokat tekintve egyaránt. Amellett, hogy nem alakulhattak ki valódi decentrumok a település körül, mikrokörzeti szinten egyes települések szerepe megnőtt. Átfedésekkel, de e rendszer az alapja a közös hivatalok szerveződésének, továbbá részben a járási szintű közigazgatásnak is. Az Akciócsoport településeiből 35 a Pécsi járáshoz és 3 település Sellyei járáshoz tartozik, mely utóbbi Komplex programmal fejlesztendő járás besorolású. Az akcióterület aprófalvas térség, sok a zsáktelepülés. Egy város található az akciócsoport tervezési területén, Kozármisleny (6695 fő). Általánosságban elmondható, hogy még a Pécs agglomerációjához, jelentős szuburbanizációval érintett közeli települések egyértelműen érzik Pécs város közelségének kedvező hatásait, a távolabb eső települések kapcsolatai jelentősen gyengébbek.

Környezeti adottságok:

A Mecsek hegység HACS területét érintő részének felépítését permi homokkő és triász mészkő határozza meg, utóbbi pedig lehetővé teszi a kőzet jó karsztosodását, mely vízkészlet gazdálkodási és turisztikai szempontból is egyaránt előnyös. A területen található a Mecsek legnagyobb ismert patakos cseppkőbarlangja: az Abaligeti barlang és a Vízfő barlang is, amely a terület legnagyobb karsztforrását rejtje magában. A területen több helyütt található termásvíz, melynek gazdaságos hasznosítása várat magára.

Az Akciócsoportnak főként a Mecsek hegységet érintő területein jelentős a természetvédelmi érintettség, amely gazdag állat és növényvilággal párosul.

A Mecsek hegységtől déli irányban elhelyezkedő területeken lösz alapú talajok a jellemzőek, amelyek az erdősültség hiánya, továbbá a kedvezőtlen mezőgazdasági művelési szerkezet miatt több helyen erózióval veszélyeztetettek. A mecseki területet érintő erdőterületek nagy részben közjóléti, illetve védelmi célúak, a Pécsi víztől déli irányban a gazdálkodási célú erdők jellemzőek.

A területen nincs természetes állóvíz. Az orfűi tórendszer, az Abaligeti tó, továbbá a gerinctől délre Pellérdén, Göröcsönyben, Baksán, Ócsárdon, Szalántán, Szőkén, Pogányban, Szőkédén, Kozármislenyben, Romonyán és Ellenden található mesterséges tavak, amelyek halgazdálkodási és rekreációs célú hasznosítása a jellemző.

A területen a bányabezárások kapcsán az urán és szénkitermelés teljesen megszűnt, a meddőhányók, zagytározók rekultivációja csaknem teljesen megtörtént.

A Mecsek hegységet érintő települések esetében az erdős területek, míg a Pécsi víztől déli irányban fekvő településeken a monokultúrás mezőgazdasági használat az uralkodó.

A terület igen gazdag országos védelem alatt álló műemlékekben a helyi kultúrát és sokszínű etnikai összetételt is jellemző népi építészeti örökségben is. Az épületállomány mindkét esetben folyamatosan erodálódik, a szűkös források, a tudatosság hiánya és a passzív műemlékvédelmi gyakorlat következtében. A területen megtalálhatók az avar és a római kor emlékei is.

Kulturális erőforrások:

A HACS akcióterülete természeti, földrajzi adottságaival, sajátos éghajlatával, valamennyi településen fellelhető építészeti értékeivel, helytörténeti gyűjteményeivel, kulturális, sport- és gazdasági rendezvényeivel, nemzetiségi hagyományaival, testvérvárosi kapcsolataival a megye kulturális életének egyik legjelentősebb térsége.

A tervezési térség középpontjában Pécs, meghatározó kulturális potenciállal rendelkezik.

A járásban valamennyi település rendelkezik közösségi szintérral, művelődési házzal, faluházzal, közösségi házzal. A térségben, az elmúlt években a közművelődésről szóló törvény kötelezettséget írt elő, hogy szakképesítéssel rendelkező közművelődési munkatársat kell alkalmazniuk a feladatellátásunkhoz. Így a települések ennek megfelelően alkalmaznak közösségszervezőt.

Az akcióterület településein jellemző az ünnepi kultúra, a szabadtéri programok és nagyrendezvények iránti igény mutatható ki. A rendezvények bemutatkozási lehetőséget biztosítanak az öntevékeny csoportoknak, alkotóknak. A kistérség minden településén legalább egy rendezvény van, amely erősíti a helyi azonosságtudatot, a lakosság kötődését. A kulturális élet kínálatát színesítik a nemzetiségi önkormányzatok, kulturális egyesületek által szervezett programok.

Művészeti csoportok több településen működnek sikerrel. Főként a néptáncosok, a népdalkörök vannak jelen a helyi közösségekben, a nemzetiségi csoportok műhelyeiben folyik az ismeretátadás, a hagyományok őrzése. Néhány településen, amatőr színjátszók közösségei működnek, az iskolákban folyó művészeti oktatás révén zenét tanulhatnak a fiatalok.

A térségben meglévő helytörténeti gyűjtemények nagy része megújult, egy térségi adatbázis készült a leltárba vett tárgyi emlékekről.

Szinte minden kistérségi településen működik könyvtári szolgáltató hely, ahol azelőtt nem volt erre lehetőség. A mozgókönyvtári szolgáltatást igénylik és kedvelik a települések lakói.

Helyi hagyományos és új vallási csoportok, egyházak közösségformáló rendezvényei jelen vannak a térségben, főként azokon a településeken, ahol még működik plébánia.

A pécsi járás települései egymás rendezvényeit látogatják és egymás kulturális csoportjait vendégül látják.

A társadalom állapota:

Demográfia

A Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület területén található 38 település együttes lakónépessége **30 053 fő**. A térség 2014-ben készült Helyi Vidékfejlesztési Stratégiája készítésekor használt 2013-as adatbázishoz képest növekedést mutat. Folytatódik az a demográfiai trend, mely Pécs városa népesség csökkenésével szemben a térség népességnövekedését jellemezte.

A lakosságszám eloszlását tekintve, 1 település, Kozármisleny városa 5000 fő feletti népességgel, 9 település 1000 fő feletti, 9 település 500 – 1000 fő közötti, 19 település 500 fő alatti népességgel rendelkezik.

A vándorlási egyenleg a megyei tendenciát követi ugyan, de pozitív egyenlegű marad szemben a megyeivel. Ez elsősorban a Pécshez közeli településeken figyelhető meg, mint ahogy a Pécstől távolabb eső, különösen az 500 fő alatti települések lélekszáma csökkent nagyobb mértékben, valamint ezekre a településekre jellemző a falvak elöregedése is. A 14 éven aluli gyermekek száma a Pécsről a közeli településekre kiköltöző, jórészt fiatal családok jóvoltából nőtt.

A térség lakossága összetételére jellemző a horvát, német, cigány etnikum jelenléte. A roma nemzetiség integráltan él a legtöbb településeken, felzárkózásuk, képzésük, a szegénység elleni küzdelmük folyamatos feladatot jelent.

Az akcióterület lakónépessége (fő):

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
28801	28800	28793	28792	28636	28709	28871	28861	29172	29580	30053

Képzettség, civil társadalom:

A munkanélküliségi ráta szerkezetét vizsgálva pozitívként értékelhető, hogy a legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya az országos és a megyei szintnél alacsonyabb. Szintén a terület egyik erősségét jelzi, hogy az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban dolgozók számaránya is kisebb az országos és a baranyai értékeknél. Ha közelebről megvizsgáljuk az iskolázottsági adatokat, a 2010-2020 közötti tíz évben jelentősen javultak a térség mutatói. Több mint kétszeresére emelkedett a felsőfokú végzettségűek, és az érettségizettek aránya a térségben. Ezek azonban még mindig a megyei és országos átlag alatt vannak, és az előzőekhez hasonlóan megállapítható, hogy hátrányban vannak e tekintetben is a Pécstől távolabb, illetve a kistérségeken élők.

Fontos tényezője a helyi társadalom fejlettségi szintjének a civil szervezetek jelenléte és súlya a települések életében. A regisztrált nonprofit szervezetek ezer lakosra jutó száma 2011-től stagnál a térségben, azonban eloszlásuk a települések között meglehetősen egyenetlen. Jó példákat és erős civil jelenlétet találunk a térség fejlettebb, Pécshez közeli, vagy turisztikai szempontból kiemelt területein (Orfú, Abaliget, Pogány, Kővágószőlős, Cserkút).

Jövedelem:

A jövedelmi viszonyokra vonatkozó statisztikai adatok a terület egészét tekintve az országos átlag alatti, de a megyeátlag fölötti, és enyhén növekvő tendenciát mutató az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem összege. A Pécshez közelebb eső, illetve nagyobb lélekszámú településeken jellemzően magasabb, a megyeszékhelytől távolabb, a kistérségeken jóval alacsonyabb jövedelmeket találunk. Ezekben a falvakban lényegesen magasabb a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak aránya is. A regisztrált munkanélküliek száma csökkent az elmúlt pár évben.

Nyilvántartott álláskeresők összesen (fő):

2017	2018	2019	2020	2021
791	783	689	803	684

Lakáshelyzet, hozzáférés közművekhez:

Az elmúlt tíz éves időszakban a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül nem változott. Az alacsony komfortú lakások jelentős hányada tipikusan a térség peremén fekvő, Péctől távoli kistelepüléseken található. Az új építésű lakások aránya változó tendenciájú. A közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya stagnál. A közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások 57,7% baranyai és magyar átlag alatt van. A lakások 69,1%-a rendelkezik vezetékes gázzal, a térségben 3 településen egyáltalán nincs még vezetékes gázszolgáltatás. Ugyancsak az országos és megyei szintnél jóval alacsonyabb arányú a szelektív hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma, valamint a lakosságtól szelektív hulladékgyűjtésben elszállított települési szilárd hulladék aránya is. A legalább 30 Mbps sávszélességre képes vezetékes technológiák szerinti hozzáféréssel a terület lakosságának 24%-a rendelkezett 2013-ban.

Közzolgáltatások:

A térség közzolgáltatása terén a legnagyobb változás a közigazgatásban és a közoktatásban történt. A létrejött közös önkormányzati hivatalok hatásköre, feladatköre tovább szűkült, emiatt a helyi lakosság a közigazgatási ügyei intézése érdekében többet utazik a járási székhelytelepülésre. Korábban változás történt a közoktatásban, az iskolák a korábbi önkormányzati helyett állami fenntartásba kerültek. A helyi önkormányzatok fenntartásában maradtak az óvodák. A térségben 8 Családi Napközi működik. Bölcsődei ellátást 6 településen biztosítanak. A szociális alapszolgáltatást két szolgáltató végzi, részben társulás, részben megállapodás formájában, ellátásuk a teljes térséget lefedi. A szolgáltatás minőségével az önkormányzatok és az igénybe vevők többsége elégedett. Az egészségügyi ellátórendszer a székhelytelepülésekre koncentrálódik, a társtelepüléseken heti 1-3 alkalommal rendelnek a háziorvosok. A székhely települések rendelők a jogszabályi előírásoknak megfelelő felszereltséggel és feltételrendszerrel működnek.

Közbiztonság:

A települések és külterületek közbiztonságának erősítése a polgárőr egyesületek, valamint az egyes rendészeti feladatokat ellátó szervezetekkel és személyekkel történt együttműködés eredményeként megvalósult. A bűnüldözési tevékenység ellátása során az állampolgárokat leginkább irritáló, a szubjektív közbiztonságérzetet negatívan befolyásoló kiemelt, erőszakos és vagyon elleni bűncselekmények előfordulását sikerült csökkenteni, a nyomozáseredményesség alacsony. A regisztrált bűncselekmények száma az elmúlt 10 évben a harmadára csökkent.

A gazdaság helyzete:

Pécs város agglomerációs gyűrűjén található akcióterület gazdasága a pécsi folyamatoktól nagymértékben befolyásolt. A vállalkozások szektorális megoszlása az országos arányokat követi, számosságuk nem, de tőkeerejük és foglalkoztatási képességük nagyon alacsony. A mezőgazdaságban a nagyüzemi szántóföldi gazdálkodás a jellemző, alacsony munkaerő igényvel.

A munkanélküliségi ráta alacsonyabb az országos átlagnál, csökkenő tendenciájú, részben a közfoglalkoztatásnak köszönhetően. A foglalkoztatottak nagyrésze ingázó, képzettségi szintjük magasabb az országos átlagnál. A kistelepüléseken hiányoznak a fiatal munkavállalók, egy részük külföldön vállalt munkát.

A térség megtermelt javainak, szolgáltatásainak felvevő piaca Pécs, a határmenti fekvés és a nemzetiségek jelenléte külföldi gazdasági kapcsolati potenciál.

A vállalkozói kultúra szintje alacsony, kevésbé jellemző a tudatos, előrelátó tervezés, marketingmunka. A helyi termékek és a turizmus színvonala egyenlőtlen, kevés a garantált szolgáltatás. Bár van helyi védjegy, az nem tartalmaz minőségbiztosítási elemet, marketingje nem elégséges. A tőkehiány és eszközök elégtelensége, a szolgáltatások alacsony infrastrukturális ellátottsága ezen a területen különösen jellemző.

7.2 SWOT analízis

<p>ERŐSSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> - relatíve jó földrajzi helyzet - változatos természeti környezet, épített örökség - hagyományok megléte - nemzetiségek jelenléte - falusi turizmus - helyi termék előretörése, jelenléte 	<p>LEHETŐSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pécs közelsége - földrajzi fekvés (horvát, szerb határ) - Érdeklődés értékeink megismerésére (műemlékek, tájházak, szabadidős lehetőségek) - települések együttműködési lehetőségei - pályázati források új időszaka jön - kereslet növelése a helyi termék minőségének biztosításával
<p>GYENGESÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> - zsáktelepülések, aprófalvi lét - belső közutak állapota nem megfelelő - rendezvénytér hiánya, gyenge felszereltség - együttműködő készség hiánya, nincs közösségi szellem - lobbierő hiánya - hagyományos falusi életmód háttérbe szorulása 	<p>VESZÉLYEK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pécs elszívó hatása - Klímaváltozás hatásai - Feledésbe merül a tudás, eltűnnek a mesterek - Térségek közti kapcsolatrendszer és együttműködés gyenge - Kiszámíthatatlan gazdasági környezet - Alacsony finanszírozás

A térség kedvező természetföldrajzi tulajdonságai, Pécs városának relatív közelsége és a Pécsi Tudományegyetem, illetve példaértékű helyi szolgáltatók, menedzsment szervezet sokéves tapasztalata, jelenléte elősegítik új innovatív térségi turisztikai szolgáltatások megjelenését és piaci bevezetését.

Egyes területeken a turisztikai szolgáltatók nem képesek a helyből adódó lehetőségeik kihasználására, mivel szakmai tudásuk és szervezettségük nem elégséges, fejlesztésre szorul. Az egyetem kínálta szakmai háttér és a területen jól működő szolgáltatások és menedzsment szervezetek tudásának átadásával fejleszthető szolgáltatások minősége. A szakmai és területi fragmentáltsága pedig helyi kapacitás felhasználásával és jó gyakorlat adaptálásával oldható.

A térség vállalkozásai versenyképességének, üzleti tudásának fejlesztése stabilizálja a meglévő vállalkozásokat ezzel elkerülhető azok eltűnése a térség foglalkoztatási struktúrájából. A vállalkozások térségen belüli kommunikációja igen gyenge, jellemző az elaprózódás, mely a Pécs közelségéből és kedvező belső térszerkezetből adódó lehetőségek kihasználását gátolja. Szükséges a vállalkozások hatékony együttműködését elősegítő belső hálózat fejlesztése.

A térségben egyre több helyi termék, Pécs város közelsége, a környező település turisztikai fejlettsége, az ökoturizmus előtérbe kerülése, helyi értékesítési lehetőségek megjelenése egyaránt lehetőséget kínál a minőségi helyi termékek piaci megjelenésének.

Az elöregedő társadalom, fiatalok elvándorlása, alvó települési formák kialakulása következtében felbomló/felbomlott helyi közösségek alakultak ki. A több településen meglévő közösségformáló civil csoportok, segítő önkormányzatok elősegíthetik a térség civil aktivitásának növekedését, a közösségek újraformálódását, fejlődését. Ehhez azonban a közösségek megerősítésére, a fiatalokat is helyben aktivizáló kezdeményezésekre van szükség. Fejleszteni kell a közösségek képességét és belső kohézióját.

A térség gazdag természeti és kulturális értékei, hagyományai lehetőséget biztosítanak a kedvezőtlen demográfiai és gazdasági folyamatok által erodált települési identitás tudat stabilizálására, erősítésére. Ezzel a települési közösségek belső kohéziója fejlődhet, amellett hogy települési szinten is javul a lakókörnyezet és új turisztikai attrakciók alakulhatnak ki.

A térség elmaradott infrastruktúrája kedvezőtlen hatást gyakorol úgy a gazdaságra, mint a települések élhetőségére. A rendelkezésre álló pályázati források rendelkezésre állásával és térségi szakmai fejlesztő szervezetek jelenlétével javítható a

térség infrastruktúrájának állapota, mely által fejlődhet a térség általános infrastrukturális ellátottsága. A bővebb SWOT táblát a 4. sz. melléklet tartalmazza.

8. A stratégia beavatkozási logikája

A beavatkozási logika LEADER vonatkozású rövid összefoglalása

A LEADER beavatkozás a HFS-en keresztül, az SO8 vonatkozásában megállapított számos szükséglet kielégítéséhez hozzájárul. A KAP ST-ben foglalt SWOT elemzés erősséggként említi az ország vidéki térségeit lefedő LEADER hálózatot, amely helyi ismerettel, kapcsolatrendszerrel, fejlesztéspolitikai és program végrehajtói tapasztalattal rendelkező helyi erőforrást biztosít a helyi fejlesztésekhez. Ugyanakkor veszélyként említi ezen erőforrás további erodálódását. E két megállapításra épül az a szükséglet, amely a fejlesztéspolitikai programok végrehajtásához szükséges helyi szintű emberi erőforrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítését szolgálja a LEADER beavatkozás működési és animációs keretéből finanszírozott helyi akciócsoportok hálózata.

A SWOT elemzésben erősséggként szerepel, hogy a LEADER a vidéki térségekben jellemzően alacsony tőkeerővel és kockázattűrő képességgel rendelkező mikrovállalkozások és civil szervezetek számára adekvát, kisléptékű, a helyi szükségletekre szabott fejlesztési forrást biztosít. Az elemzés gyengeséggként említi a LEADER források korlátosságát, illetve a kisléptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív terheit. A fenti erősségre és gyengeségre épül az a szükséglet, amely a helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztéseket és az ehhez szükséges forrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítéséhez járul hozzá a LEADER helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása.

A SWOT elemzésben gyengeséggként szerepelnek a vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei. Erre reagál az a szükséglet, amely az életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztését teszi szükségessé. A korábbi évek tapasztalatai alapján a LEADER programnak fontos célja a vidéki élettér fejlesztése a szolgáltatások és az azokhoz szükséges kisléptékű infrastruktúra fejlesztésével, valamint a helyi kötődés és a közösségi kapcsolatok erősítése a közösségeket aktivizáló programokkal és az ahhoz szükséges környezet fejlesztésével. Az Európai Unió vidéki térségeinek hosszú távú jövőképevel összhangban a fenti célok elérése érdekében – elsősorban tudásátadással, jó gyakorlatok bemutatásával – ösztönözni szükséges a társadalmi innovációt és a digitális eszközök adta lehetőségek kihasználását.

A helyi lehetőségek kihasználása érdekében közösségi tervezési módszertannal került kialakításra és fejlesztésre a stratégia kialakítása. Ennek folyamata a 2. pontban és a 3. sz. mellékletben került bemutatásra.

A HFS kialakítása során figyelembe vettük a helyi igényeket és lehetőségeket, valamint az adott társadalmi-kulturális jellemzőket, törekedve, hogy elősegítse a strukturális változásokat, a helyi gazdaság fejlesztését, a helyi és térségen belüli közösségek kialakítását, megerősödésüket, az innováció ösztönzését.

A helyzetfeltárás során és a SWOT analízisben feltártak tükrében határoztuk meg az alábbiakban részletezetten a HFS jövőképét, céljait, prioritásait, a kapcsolódó tevékenységeket és mindezek mérésére szolgáló mutatókat.

8.1 A stratégia jövőképe

Sokszínű, fenntarthatóan fejlődő, a generációk számára jó életminőséget nyújtó térség, ahol az ott élők őrzik és továbbadják értékeiket, erősítik közösségeiket, lehetőségeiket kihasználva, tudásukra alapozva együttműködnek és alakítják jövőjüket.

Az igényfelmérés során a véleményt nyilvánítók bázisként jelölték meg a térség helyi gazdaságának fejlesztéséhez szükséges mikrovállalkozások támogatását, a helyi termékek fejlesztését, a turisztikai szolgáltatás kínálatának bővítését. Mind ezek

mellett - a közeli nagyváros nyújtotta lehetőségek kihasználása mellett is - hangsúlyosan megjelent a helyi termékelőállítók értékesítési lehetősége megteremtése. A gondolkodásban a környezettudatos és innovatív megoldások és kezdeményezések kaptak elsőbbséget. A kistelepülések népességmegtartó erejét növelésének, a jó életminőség nyújtásának, az értékek megőrzésének egyik útja a helyi közösségek erősítése.

A több lábbon állás, a sokszínűség támogatása mind a gazdasági, mind a közösségi lehetséges tevékenységeknél hangsúlyos szempont volt, új elem volt a helyi közösségek, szereplők térségen belüli együttműködési formáinak támogatása.

El kívánjuk érni, hogy térségünk élhető településein, egymást támogató, együttműködő, nyitott, értékteremtő és értékőrző generációk éljenek együtt, akik ismerik erőforrásaikat, lehetőségeiket, s a tudásukra alapozva építik jövőjüket. Az itt élők kötődjenek egymáshoz és közösségeikhez, felelősségvállalók, nyitottak, be és elfogadók legyenek. A térség gazdasága fejlődik, a kulturális élet sokszínű, vonzó, feltöltődést jelent az ott élők és az ideérkezők számára egyaránt. Működik az egyéni és közösségi felelősségvállalás, részt vállalnak a helyi közösség életében, a kitűzött gazdasági és társadalmi célok megvalósításában.

8.2 A stratégia célhierarchiája

Átfogó cél a jövőkép megvalósításához:

1. A térség gazdaságának fejlesztése a helyi vállalkozások megerősítésével, a helyi termékek és hozzákapcsolódó szolgáltatások piacon tartásával, versenyképességének megőrzésével.
2. A térségben élők életminőségének javítása, a fiatalok helyben tartása a közösségi élet minőségének javításával, a természeti és kulturális értékek megőrzésével, bemutatásával, a generációk közötti tudás átadás elősegítésével.

Specifikus célok:

1. Vidéki térségekben a mikro-, kis- és középvállalkozások indítása, fenntartása és erősítése (benne helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése).
2. Az aktívabb helyi társadalmi összefogások, közösségek támogatása, helyi kötődések erősítése, a közösségi gondolkodás és megmozdulások ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása. A közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése.
3. Térségen belüli együttműködések kialakítása, fejlesztése (gazdasági szereplők együttműködése, közösségfejlesztés, térségi értéktár kialakítása, helyi termék értékesítési szervezetek/hálózat kialakítása, turisztikai együttműködések kialakítása, generációk esélyegyenlőségi programjai)

Intézkedések (beavatkozási területek):

1. Induló és működő mikrovállalkozások, helyi termék előállítók eszköz és telephely fejlesztése, termékek, szolgáltatásuk piacra jutásuk elősegítése.
2. A közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése. Helyi társadalmi összefogás, közösségek támogatása, helyi kötődések erősítése, a közösségi gondolkodás és megmozdulások ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása.

3. Térségen belüli együttműködések kialakítása, fejlesztése (gazdasági szereplők együttműködése, közösségfejlesztés, térségi értéktár kialakítása, helyi termék értékesítési szervezetek/hálózat kialakítása, turisztikai együttműködések kialakítása, generációk esélyegyenlőségi programjai).

9. Cselekvési terv

9.1 Az intézkedések leírása

9.1.1 Induló és működő mikroállalkozások, helyi termék előállítók eszköz és telephely fejlesztése, termékek, szolgáltatásuk piacra jutásuk elősegítése

1) Az intézkedés megnevezése: Induló és működő mikroállalkozások, helyi termék előállítók eszköz és telephely fejlesztése, termékek, szolgáltatásuk piacra jutásuk elősegítése

2) Specifikus cél: Vidéki térségekben a mikro-, kis- és középvállalkozások indítása, fenntartása és erősítése (benne helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése).

3) Indoklás, alátámasztás: A térségben a vállalkozások szektoriális megoszlása, számossága megfelel az országos adatoknak, de jellemzően tökehiányosak, a pályázati források sok esetben számukra méretüknél, vagy területi lehatárolás miatt nem elérhetőek. Fejlődésükhöz azonban szükség van külső forrásra, ez elsősorban kisléptékű beruházási, eszközbeszerzési igényt jelent. A fejlesztéssel erősödnek a különböző szakágakhoz tartozó mikroállalkozások, foglalkoztatási lehetőséget teremthetnek.

4) A támogatható tevékenység területek meghatározása:

- Új épület, építmény építése.
- Épület, építmény felújítása, bővítése, korszerűsítése: A gazdasági tevékenységhez kapcsolódó meglévő épület felújítása, bővítése, új épület kialakítása, kisléptékű infrastruktúra-fejlesztés, kis eszközigényű élelmiszer-feldolgozási beruházás fejlesztése.
- Megújuló energiaforrást hasznosító technológiák kialakítása: Az induló vagy meglévő gazdasági tevékenységhez kapcsolódó alternatív energia (szél, nap, geotermia, megújuló) beruházások megvalósítása.
- Eszköz- és gépbeszerzés, új technológiai rendszerek kialakítása.

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Önjáró vagy vontatott munkagép/eszköz beszerzése; traktorok és ezekhez kapcsolható munkagépek, talajművelők beszerzése; pótkocsi/utánfutó beszerzése. Motorral hajtott jármű, gépjármű, közúti és/vagy közlekedési jármű vásárlás, bérlet; mezőgazdasági erőgépek, talajművelők beszerzése, bérlete.
- Nem helyi termék előállítását/feldolgozását célzó beruházások.
- Mezőgazdasági üzemek beruházásai.
- Szántóföldi növénytermesztéssel kapcsolatos beruházások.
- Lágyszárú növények, lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése.
- Szállítási költség.
- Üzembe helyezési és műszaki vizsga díjak.
- Bontott építési anyag beszerzése és beépítése.
- Bérleti díjak és rezsiköltségek.

- Ingatlan és termőföld vásárlására.
- Árukészlet beszerzése.
- Működési költségek, forgóeszközök.
- Rendezvény, képzés.

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás: Az intézkedés a GINOP Plusz Magyar Falu Vállalkozás-újraindítási Program kiegészítése a telephely beruházás kötöttség vonatkozásában. A Magyar Falu Program felhívásait a vállalkozásfejlesztés vonatkozásában egészíti ki. A KAP ST horizontális intézkedéseivel összhangban a felhívás segíti az innovatív technológiák, digitalizáció terjedését.

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

Az átfedés (kettős finanszírozás) elkerülése érdekében a támogatást igénylő nyilatkozik, hogy ugyanazon cél megvalósítására más programból részesül-e támogatásban.

7) A jogosultak köre:

- Őstermelő
- Korlátolt felelősségű társaság
- Betéti társaság
- Szociális szervezet
- Egyéni cég
- Egyéni vállalkozó
- Egyéb önálló vállalkozó
- Adószámmal rendelkező magánszemély
- Nonprofit korlátolt felelősségű társaság
- Nonprofit betéti társaság
- Adószámmal nem rendelkező magánszemély

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

A projekt segítse a helyben történő foglalkoztatást, a helyi gazdaság fejlesztését, a helyi szolgáltatások bővítését, minőségének javítását.

Adószámmal nem rendelkező magánszemélynek (természetes személynek) az utolsó kifizetési kérelem benyújtásáig egyéni vállalkozóvá, vagy őstermelővé, vagy adószámmal rendelkező magánszeméllyé kell válnia.

Irányadó kiválasztási elvek:

- a támogatás igénybevételenek feltétele a jogosultsági kritériumok teljesítése,
- munkahelyteremtés,
- illeszkedés a HFS céljaihoz,
- a támogatni kívánt tevékenység újszerűsége, a térség szempontjából innovatív megoldások,
- a mérföldkövek és célok realitása,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- költségvetés realitása,
- projektterv minősége,
- projekt népszerűsítése,
- Mecsekvidék Egyesületi tagság,

- a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok stb.),
- A támogatást igénylő vagy képviselője, munkavállalója hozzájárulása a HACCS munkájához, a közösség bevonásának módjának leírása (projektgyűjtő adatlapok, fórumon való részvétel, stb.)
- Fejlesztést helyi, a Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület tervezési területén székhellyel/fiókteleppel rendelkező kivitelezővel valósítja meg.
- A támogatást kérelmező a benyújtástól számított öt éven belül rendelkezett olyan LEADER programból származó támogató okirattal, amely megvalósítása nem történt meg,
- Részvétel a HACCS által biztosított kötelező konzultáción,
- Az a mezőgazdasági termelő támogatható, akinek a mezőgazdasági tevékenységből származó bevétele 40% alatt van (kivéve őstermelők).

9) Tervezett forrás:

- a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti társfinanszírozás) nagysága: **110 000 000,-Ft**
- b. Támogatásintenzitás:
- o Beruházások esetén: **65%**
 - o kivéve a zöld beruházások (megújuló energia, napelem, stb.): **80%**
- c. Projektméret korlátai:
A támogatás minimális értéke:	1 000 000 Ft
A támogatás maximális értéke:	8 000 000 Ft
- d. Támogatás módja (hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás):
Felmerült költségek tételes elszámolása

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024. I. félév-2026.II. félév

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hó

12) Kimeneti indikátorok:

Új munkahelyek száma: 2

Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma: 10

Beszerzett eszközök száma: 8

A támogatott projektek száma:	14-110 db.
Ebből vállalkozás:	14-110 db;
önkormányzat:	0 db;
civil szervezet:	0 db.

9.1.2 A közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése. Helyi társadalmi összefogás, közösségek támogatása, helyi kötődések erősítése, a közösségi gondolkodás és megmozdulások ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása.

1) Az intézkedés megnevezése: A közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése. Helyi társadalmi összefogás, közösségek támogatása, helyi kötődések erősítése, a közösségi gondolkodás és megmozdulások ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása.

2) Specifikus cél: Az aktívabb helyi társadalmi összefogások, közösségek támogatása, helyi kötődések erősítése, a közösségi gondolkodás és megmozdulások ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása. A közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése.

3) Indoklás, alátámasztás:

Közösségi terek nélkülözhetetlen részei a település épületének. Az elmúlt években a Magyar Falu program keretében a települések nagy részében megtörtént a közösségi színterek infrastrukturális felújítása. A települések szervezettsége, a települések közösségi élete, a civilek tevékeny részvételén is múlik. A civilek szerepének, feladatának, együttműködési készségének, működésük eredményességének feltétele működőképességük, képzésük, fejlesztésük. A településekre jellemző a forráshiány, ami miatt a programok lebonyolítása, a művelődő közösség szervezése nem valósulhat meg maradéktalanul. Az épített, és a szellemi örökség, a helyi közösségek összetartó ereje és megújuló képességének megőrzése a jövő nemzedékek számára kiemelten fontos.

Az intézkedés célja a fentiek megtartása, melynek eszköze a támogatott beavatkozások helyszínein az épített, a tárgyi és szellemi kulturális örökség hosszútávon fenntartható megőrzésének biztosítása.

A helyi társadalom, helyi gazdaság kiüresedési folyamat ellen, a közösségi szerveződések, közös munka értékének erősítése érdekében kíván jelen intézkedés cselekvési teret biztosítani. Az intézkedés célja, hogy ezeket a hiányosságokat felszámolja.

4) A támogatható tevékenység területek meghatározása:

- Épület, építmény felújítása, bővítése, korszerűsítése: Meglévő ingatlan külső-belső átalakítása, belső felújítása, új épületrész kialakítása. Megújuló energia, klímabarát megoldások alkalmazása meglévő ingatlanon.
- Gép- és eszközbeszerzés: A projekt elsődleges céljait szolgáló gép- és eszközbeszerzés.
- Rendezvényszervezés: Közösségi életet erősítő programok.
- Működési költségek: generációk közötti együttműködést szolgáló, hagyományőrző közösségek működési költségei.
- Helyi értéktárak létrehozása: értékőrző, értékteremtő tevékenység és az ahhoz szükséges tudás és eszközbeszerzés költségeinek támogatása.

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Önjáró vagy vontatott munkagép/eszköz beszerzése; traktorok és ezekhez kapcsolható munkagépek, talajművelők beszerzése; pótkocsi/utánfutó beszerzése. Motorral hajtott jármű, gépjármű, közúti és/vagy közlekedési jármű vásárlás, bérlet; mezőgazdasági erőgépek, talajművelők beszerzése, bérlete.
- Mezőgazdasági üzemek beruházásai.
- Lágyszárú növények, lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése.
- Szállítási költség.
- Üzembe helyezési és műszaki vizsgadíjak.
- Bontott építési anyag beszerzése és beépítése.
- Bérleti díjak.
- Rezszi költségek, kivéve közösségek (klubok, tanulókörök, tanodák) helyiség üzemeltetéshez kapcsolódó költségei (villamos energia, fűtés és informatikai rendszerek működtetési költségei).
- Ingatlan és termőföld vásárlására.
- Árukészlet beszerzése.
- Működési költségek, forgóeszközök.

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás: Az intézkedés a Magyar Falu Program és a Falusi Civil Alap felhívásai kiegészítése a 2024-2027 évek vonatkozásában. Ezen felhívások jogosultjait és tevékenységeit integrált módon kezeli. A KAP ST horizontális intézkedéseivel összhangban a felhívás segíti az innovatív technológiák, digitalizáció terjedését. A közösségi életet erősítő programok programok, az értéktárak tudásátadási szerepet is betöltenek.

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

Az átfedés (kettős finanszírozás) elkerülése érdekében a támogatást igénylő nyilatkozik, hogy ugyanazon cél megvalósítására más programból részesül-e támogatásban.

7) A jogosultak köre:

- Helyi önkormányzat
- Helyi nemzetiségi önkormányzat
- Helyi Önkormányzati Társulás
- Sportegyesület
- Polgárőr egyesület
- Nemzetiségi egyesület
- Egyéb egyesület
- Közalapítvány
- Egyéb alapítvány
- Nonprofit korlátolt felelősségű társaság
- Nonprofit betéti társaság

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek

A közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése. Helyi társadalmi összefogás, közösségek támogatása, helyi kötődések erősítése, a közösségi gondolkodás és megmozdulások ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása.

Irányadó kiválasztási elvek:

- a támogatás igénybevételének feltétele a jogosultsági kritériumok teljesítése,
- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- illeszkedés a HFS céljaihoz,
- a mérföldkövek és célok realitása,
- a támogatni kívánt tevékenység újszerűsége, a térség szempontjából innovatív megoldások
- a mérföldkövek és célok realitása,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- projekt népszerűsítése,
- Mecsekvidék Egyesületi tagság,
- a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok stb.),
- A támogatást igénylő vagy képviselője, munkavállalója hozzájárulása a HACs munkájához, a közösség bevonásának módjának leírása (projektgyűjtő adatlapok, fórumon való részvétel, stb.)
- Fejlesztést helyi, a Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület tervezési területén székhellyel/fiókteleppel rendelkező kivitelezővel valósítja meg.
- humán erőforrás megléte

- A támogatást kérelmező a benyújtástól számított öt éven belül rendelkezett olyan LEADER programból származó támogató okirattal, amely megvalósítása nem történt meg,
- Részvétel a HACCS által biztosított kötelező konzultáción.

9) Tervezett forrás:

- a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti társfinanszírozás) nagysága: **100 000 000,-Ft**
- b. Támogatásintenzitás: **95%**
- o Jövedelemtermelő beruházások esetén: **65%**
 - o kivéve a zöld beruházások (megújuló energia, napelem, stb.): **80%**
- c. *Projektméret korlátai:*
- A támogatás minimális értéke: **1 000 000 Ft**
- A támogatás maximális értéke: **8 000 000 Ft**
- d. *Támogatás módja (hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás):*
Felmerült költségek tételes elszámolása

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024.II. félév-2027. I. félév

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hó

12) Kimeneti indikátorok:

Megújuló közösségi terek száma: 2

Megvalósult rendezvények száma: 3

Beszerzett eszközök száma: 13

A támogatott projektek száma: 13-100 db.

Ebből vállalkozás: 0 db;

önkormányzat: 3-10 db;

civil szervezet: 10-90 db.

9.1.3 [Térségen belüli együttműködések kialakítása, fejlesztése \(gazdasági szereplők együttműködése, közösségfejlesztés, térségi értéktár kialakítása, helyi termék értékesítési szervezetek/hálózatok kialakítása, turisztikai együttműködések kialakítása, generációk esélyegyenlőségi programjai\).](#)

1) Az intézkedés megnevezése: Térségen belüli együttműködések kialakítása, fejlesztése (gazdasági szereplők együttműködése, közösségfejlesztés, térségi értéktár kialakítása, helyi termék értékesítési szervezetek/hálózatok kialakítása, turisztikai együttműködések kialakítása, generációk esélyegyenlőségi programjai).

2) Specifikus cél: Térségen belüli együttműködések kialakítása, fejlesztése (gazdasági szereplők együttműködése, közösségfejlesztés, térségi értéktár kialakítása, helyi termék értékesítési szervezetek/hálózat kialakítása, turisztikai együttműködések kialakítása, generációk esélyegyenlőségi programjai).

3) Indoklás, alátámasztás:

Fontos és hasznos a térségi, helyi partneri, együttműködési lehetőségek feltárása, népszerűsítése, mentorálása. Sok esetben alapja lehet egymásra épülő szolgáltatások tervezésének, a meglévő vállalkozás, tevékenység diverzifikációjának.

A helyi gazdaság szervezetei, a helyi társadalom közösségei, az önkormányzat maga sokkal hatékonyabban/eredményesebben tudnak működni, amennyiben a szereplők a térségen belül keresik az együttműködő partnereket, munkájuk összehangolása, a közös cselekvés, vagy akár csak a munkamódszerek, tapasztalatok cseréje érdekében. Helyi szinten meglévő közösség, szervezet, intézmény is térségi szintre emelhető, mint pl. a helyi értéktárak, vagy a turisztikai együttműködések a programkoordinációtól a szállásadásig, közösségfejlesztők térségi együttműködése, civil szervezetek térségi koordinációja mentor szervezet alakításával.

Ezeket a jelenleg eseti együttműködéseként kívánja az intézkedés szervezett, programszerű működéssé fejleszteni, amely akár a helyi szinten nem jelenleg működő, közösségek szervezetek megalakítására is ösztönzőleg hat. Az így megvalósult együttműködés eredménye lehet: térségi értéktár, térségi tanulmány, helyi termék értékesítési hálózat, jó példák közreadásának online felülete, koordinációs vagy mentor szervezetek létrejötte stb.

4) A támogatható tevékenységi területek meghatározása:

- Szervezet létrehozása, működtetése: A pályázat tárgyát képező, programszerű tevékenységet szervezet működtetése.
- Eszköz- és anyagbeszerzés: A programok megvalósításához szükséges kisértékű eszközök, anyagok beszerzése.
- Rendezvényszervezés: A programok megvalósításához szükséges rendezvényszervezési költségek.
- Webfejlesztés: térségi értéktárak létrehozásával kapcsolatos online felület létrehozása.

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Önjáró vagy vontatott munkagép/eszköz beszerzése; traktorok és ezekhez kapcsolható munkagépek, talajművelők beszerzése; pótkocsi/utánfutó beszerzése. Motorral hajtott jármű, gépjármű, közúti és/vagy közlekedési jármű vásárlás, bérlet; mezőgazdasági erőgépek, talajművelők beszerzése, bérlete.
- Mezőgazdasági üzemek beruházásai.
- Lágyszárú növények, lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése.
- Szállítási költség.
- Üzembe helyezési és műszaki vizsgadíjak.
- Árukészlet beszerzése.
- Működési költségek, forgóeszközök.

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás: Az intézkedés a Magyar Falu Program és a Falusi Civil Alap felhívásai kiegészítése a 2024-2027 évek vonatkozásában, térségi együttműködések kialakítása területén. Ezen felhívások jogosultjait és tevékenységeit integrált módon kezeli. A KAP ST horizontális intézkedéseivel összhangban a felhívás segíti az innovatív technológiák, digitalizáció terjedését. Az együttműködések alapvetően tudásátadási szerepet töltenek be.

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

Az átfedés (kettős finanszírozás) elkerülése érdekében a támogatást igénylő nyilatkozik, hogy ugyanazon cél megvalósítására más programból részesül-e támogatásban.

7) A jogosultak köre:

- Helyi önkormányzat
- Helyi nemzetiségi önkormányzat
- Helyi Önkormányzati Társulás
- Sportegyesület
- Polgárőr egyesület
- Nemzetiségi egyesület
- Egyéb egyesület
- Közalapítvány
- Egyéb alapítvány
- Nonprofit korlátolt felelősségű társaság
- Nonprofit betéti társaság

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek

Térségen belüli együttműködések kialakítására, fejlesztésére (gazdasági szereplők együttműködése, közösségfejlesztés, térségi értéktár kialakítása, helyi termék értékesítési szervezetek/hálózat kialakítása, turisztikai együttműködések kialakítása, generációk esélyegyenlőségi programjai) irányuló fejlesztések támogathatóak.

Irányadó kiválasztási elvek:

- a támogatás igénybevételének feltétele a jogosultsági kritériumok teljesítése,
- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- illeszkedés a HFS céljaihoz,
- a mérföldkövek és célok realitása,
- a támogatni kívánt tevékenység újszerűsége, térség szempontjából innovatív megoldások,
- a mérföldkövek és célok realitása,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- projekt népszerűsítése,
- Mecsekvidék Egyesületi tagság,
- a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok stb.),
- A támogatást igénylő vagy képviselője, munkavállalója hozzájárulása a HACS munkájához, a közösség bevonásának módjának leírása (projektgyűjtő adatlapok, fórumon való részvétel, stb.)
- Fejlesztést helyi, a Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület tervezési területén székhellyel/fiókteleppel rendelkező kivitelezővel valósítja meg.
- humán erőforrás megléte
- A támogatást kérelmező a benyújtástól számított öt éven belül rendelkezett olyan LEADER programból származó támogató okirattal, amely megvalósítása nem történt meg,
- Részvétel a HACS által biztosított kötelező konzultáción,
- Együttműködésben résztvevők száma

9) Tervezett forrás:

a) Az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti társfinanszírozás) nagysága:

102 720 721,-Ft

b) Támogatásintenzitás:

95 %

c) Projektméret korlátai:

A támogatás minimális mértéke:

1 000 000 Ft

A támogatás maximális mértéke:

5 000 000 Ft

Bérek költség támogatás maximális értéke:

3 600 000 Ft

Kisértékű eszköz és anyagbeszerzés támogatás minimális értéke:

400 000 Ft

Rendezvényszervezés támogatásának maximális értéke:

1 000 000 Ft

d) *Támogatás módja (hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás):*
Felmerült költségek tételes elszámolása

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024. I. félév – 2026. II. félév

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hó

12) Kimeneti indikátorok:

Programszerű tevékenységet végző szervezet működtetése: 6

Kialakított együttműködési programok száma: 6

Térségi értéktárak létrehozásával kapcsolatos online felület létrehozása: 1

Megvalósult rendezvények száma: 6

A támogatott projektek száma: 20-102 db.

Ebből	vállalkozás:	0 db;
	önkormányzat:	10-51 db;
	civil szervezet:	10-51 db.

9.2 Együttműködések

a) Térségek közötti és nemzetközi együttműködések megvalósítása

1. Térségi és térségek közötti értéktárak kialakítása

A települési, térségi, megyei szintű közösségi kohézió kialakításához, erősítéséhez elengedhetetlen azon épített, természeti, kulturális értékek megőrzése, ápolása, amelyek hozzájárulnak az identitás, a népességmegtartó képesség erősítéséhez, a település, a térség – gazdasági, kulturális, turisztikai – vonzerejének növeléséhez. Mindennek érdekében szükséges olyan együttműködés, amely a szomszédos helyi, illetőleg Baranya megye egészére kiterjedő helyi akciócsoporti közös tevékenységen alapul, és olyan hozzáadott érték kialakítására képes, amelyet egyedül a közös értéklánra felfűzött, alulról építkező területi léptékű együttműködés biztosíthat.

Az együttműködés területei különösen:

- a **települési, tájegységi, nemzetiségi gasztronómia** értékeinek feltérképezése, és – az interaktív e-platformot is magában foglaló – bemutathatóságot szolgáló beruházások támogatása (marketing, rendezvény, a bemutatást, népszerűsítést biztosító eszközbeszerzés, építési beruházás);
- a hiányzó települési értéktárak kialakításának támogatása, a **helyi értéktárak prioritásain alapuló megyei szintű értékek meghatározása** és mindezek **megőrzését, ápolását, bemutatását** célzó beruházások.

Az elmúlt időszakban a megyénkben (Baranya) működő HACs-okkal tartalmas, szakmai együttműködést alakítottunk ki. Ez az együttműködés, nem csupán operatív feladatok hatékonyabb megoldásában segítette munkánkat, hanem az egyes intézkedések során megvalósuló projektek megismerését is jelentette. Így eredményesnek tűnik egy közösen megvalósuló projekt, amely elősegíthetné elsősorban Baranya megye, de kiterjeszhető lehetne a szomszédos megyék értékeinek megismerését.

- **Térségi Értékőr** – célja, egy olyan e-platform létrehozása, amely bemutatja az adott térség településeinek gasztró-, kulturális-, turisztikai, szellemi, földrajzi értékeit.

Ennek több formája is lehet:

Közös arculattal rendelkező, aktív, naprakész online felület, amelyet az adott területen működő HACs kezel. Ehhez kapcsolódhatnak offline kiadványok (tematikus), amelyek segíthetik az adott termék, szolgáltatás elérését is.

Kiadványok, brossurák.

Cél: a térségi turizmus, piac működésének elősegítése, a fenntarthatóság, öko szemlélet érvényesítésével.

A teljes projekt forrásigénye: ~40 000 000 Ft

2. Az Európa Gasztrorégiója Cím elnyerésére történő pályázat szakmai megalapozása, a gasztronómiai kínálat és a gasztroturizmus fejlesztése Baranya Vármegyében

2020 tavaszától 2022 májusáig hatalmas civil szervezeti aktivitással és nagyon lelkes munkával kezdődött meg térségünkben az Európa Gasztrorégiója Cím megpályázásával kapcsolatos ismeretek megosztása, és a lehetséges pályázással kapcsolatos feladatok kialakítása. A világos célrendszer sok érintett szakmai és civil szervezet szimpátiáját elnyerte és több százan vettek részt a pályázat menetét és célrendszerét bemutató konferenciákon, workshopokon. A Címre történő pályázat lekerült ugyan a napirendről, de a cím elérését szolgáló szakmai célrendszer nem vesztett aktualitásából. Ezért Baranya vármegyén belüli HACs -ok közötti együttműködés égisze alatt az érintett civil szervezetek érdemben folytathatják a szükséges feladatok széles körű ismertetését: E mellett megkezdődhetne a civil szervezetek közötti hálózatos együttműködés a gasztrorégiói kínálat és a gasztroturizmus fejlesztése érdekében. Fontos lenne a Kelet-Mecsek - Közép-Mecsek- Villány és a dél baranyai térség között ezt a szakmai együttműködési hálózatot kialakítani, a közös fejlesztési feladatok sikeres megvalósítása érdekében. Az együttműködés akár azt is eredményezhetné, hogy alulról jövő igényként újra napirendre kerül az Európa Gasztrorégiója címre történő nevezés. A projekt szakmai megvalósításának a koordinátora a Pécs-Mecsek Borút Egyesület lenne.

Tervezett költség: 50 000 000 - 80 000 000 Ft

3. Aktív és ökoturizmus fejlesztése Mecseken innen és túl

Magyarországon az aktív és ökoturizmus területén jelentős fejlesztések zajlanak. Ezekhez a folyamatokhoz igazodva, és azt kiegészítve lehetne a Mecseken és a kapcsolódó területen olyan fejlesztéseket megvalósítani, amelyek a meglévő fizikai hálózatokat fejlesztik és a térségi együttműködést erősítik. A projekt szakmai tartalmát tekintve érintené az alábbi területeket: gyalogos turizmus és turista utak, zarándok turizmus és zarándokutak, kerékpáros és lovasturizmus, túravezetők képzése, térségi ismertséget erősítő rendezvények szervezése, vándortábori útvonalak kialakítása stb. A projekt fókuszálna a fenntarthatóság kérdéskörére is, ezzel kapcsolatos szemléletformáló eseményeket szervezne. Érintett lehet valamennyi velünk szomszédos HACs.

Tervezett költség: 50 000 000 - 80 000 000 Ft

Nem tervezünk nemzetközi együttműködést.

b) Egyéb együttműködések, saját programok megvalósítása

Nem tervezünk egyéb együttműködést.

9.3 Kommunikációs terv

A terv célja kettős: egyrészt a HFS előkészítése, megismertetése az érintettekkel, másrészt a stratégia végrehajtásának támogatása a kommunikáció eszközeivel. A célok alapján a tervet időben négy szakaszra bonthatjuk: az első időszak a HFS előkészítése, második az elfogadásától az első pályázati felhívások megjelenéséig tart, a harmadik szakasz ezt követően

kezdődik, s a stratégiai időszak lezárásáig tart, végezetül a negyedik szakasz a fejlesztési eredmények kistérségi szintű összegzését, elemzését, a tapasztalatok hasznosítását célozza meg.

A kommunikációs feladatok végrehajtásához szükséges legfontosabb információkat az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

I. KOMMUNIKÁCIÓS SZAKASZ – HFS ELŐKÉSZÍTÉSE		
Üzenetek	Célcsoportok	Kommunikációs forma, csatornák és eszközök
Az előző tervezési időszak tapasztalatainak összegzéséből adódó eredmények és hiányosságok feltárása. Új projektötletek begyűjtése, illetve generálása.	Az Egyesület tagsága, A stratégiai szövetség szempontjából jelentőséggel bíró HACS szervezetek	Mecsekvidéki tükör workshopok, konferenciák. <ul style="list-style-type: none"> • fotókiállítás • offline szóróanyag
Személyes projektegyeztetések . Település adottságainak megismerése. Közvetlen kommunikáció.	Önkormányzatok	<ul style="list-style-type: none"> • személyes interjú készítés a település vezetőjével • közösségsszervezővel
II. KOMMUNIKÁCIÓS SZAKASZ – HFS FEJLESZTÉSE		
Üzenetek	Célcsoportok	Kommunikációs forma, csatornák és eszközök
Az új helyi vidékfejlesztési stratégiai dokumentum – a Helyi Fejlesztési Stratégiai – elfogadása (egyidejűleg a dokumentum megszületéséhez vezető tervező munka és annak tapasztalatainak bemutatása, összegzése)	Az Egyesület tagsága	<ul style="list-style-type: none"> • direct mail/hírlevél • taggyűlés
	A térség lakossága, az itt működő szervezetek (tevékenységi területüktől és formájától függetlenül)	<ul style="list-style-type: none"> • Mecsekvidék honlap mecsekvidek.hu • direct mail/hírlevél
	A térségi települések önkormányzatai, hivatali, intézményi munkatársai	direct mail/hírlevél
	A tervezésben résztvevő térségi szereplők	direct mail/hírlevél
A HFS célterületeinek részletes bemutatása szolgálendő a potenciális pályázók felkészülését	A stratégia pályázati projektek útján való megvalósításában résztvevő potenciális pályázók köre (önkormányzatok, intézmények, vállalkozások és vállalkozók, civil szervezetek és közösségek)	<ul style="list-style-type: none"> • Mecsekvidék honlap mecsekvidek.hu • mikrotérségi fórumok
	Korábbi fejlesztési ciklus pályázói	<ul style="list-style-type: none"> • Mecsekvidék honlap • direct mail/hírlevél • mikrotérségi fórumok
	A stratégiai szövetség szempontjából jelentőséggel bíró HACS szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • direct mail/hírlevél • szakmai fórum (workshop)
	A pályázati projektek megvalósításába potenciálisan bekapcsolódó szervezetek és intézmények (vállalkozások és vállalkozók, közintézmények és	<ul style="list-style-type: none"> • Mecsekvidék honlap mecsekvidek.hu • direct mail/hírlevél

	szolgáltatók, civil és szakmai szervezetek)	
A pályázati projektekkel és a pályázati eljárással kapcsolatos alapvető és általános ismeretek közvetítése	A potenciális pályázók	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mecsekvidék honlap mecsekvidek.hu ▪ direct mail/hírlevél ▪ mikrotérési fórumok

III. KOMMUNIKÁCIÓS SZAKASZ – A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSÁNAK TÁMOGATÁSA

Üzenetek	Célcsoportok	Kommunikációs forma, csatornák és eszközök
A pályázati felhívások közzététele	A potenciális pályázók	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mecsekvidék honlap mecsekvidek.hu ▪ direct mail/hírlevél ▪ fb oldal ▪ mikrotérési fórumok
	Regisztrált támogató szervezetek	
A HACS munkaszervezete támogató szolgáltatásainak bemutatása (pl. ötletgenerálás, projektépítés, partnerkeresés, előminősítés, stb.)	A potenciális pályázók	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mecsekvidék honlap mecsekvidek.hu ▪ direct mail/hírlevél
A beadási határidőt követően a pályázati aktivitás bemutatása; a döntéshozatali mechanizmus ismertetése	A pályázatot benyújtók	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mecsekvidék honlap mecsekvidek.hu ▪ direct mail/hírlevél
A döntéshozatalt követően a pályázati eredmények és a nyertes projektek rövid bemutatása	A pályázatot benyújtók	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mecsekvidék honlap mecsekvidek.hu ▪ direct mail/hírlevél
	A térség lakossága, az itt működő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mecsekvidék honlap mecsekvidek.hu
	A pályázati projektek megvalósításába potenciálisan bekapcsolódó szervezetek és intézmények	
A sikeres pályázati elszámolás érdekében fontos/hasznos tudnivalók, tapasztalatok, jó gyakorlatok közzététele, bemutatása	A pályázatot benyújtók	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mecsekvidék honlap mecsekvidek.hu ▪ direct mail/hírlevél ▪ mikrotérési fórumok
	Korábban sikeresen pályázó térségfejlesztők	
A megvalósult, az eredményesen lezárult projektek bemutatása; jó gyakorlatok megosztása	A pályázatot benyújtók	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mecsekvidék honlap mecsekvidek.hu
	A térség lakossága, az itt működő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ térségi rendezvények
	A stratégiai szövetség szempontjából jelentőséggel bíró HACS szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ direct mail/hírlevél ▪ szakmai fórum (workshop)

IV. SZAKASZ – A HFS EREDMÉNYEINEK BEMUTATÁSA

Üzenetek	Célcsoportok	Kommunikációs forma, csatornák és eszközök
Az eredmények statisztikai szintű elemzésének közzététele	A pályázatot benyújtók	<ul style="list-style-type: none"> ▪ direct mail/hírlevél ▪ összegző kiadvány
	A térség lakossága, az itt működő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mecsekvidék honlap mecsekvidek.hu ▪ direct mail/hírlevél

	A települési önkormányzatok, intézmények munkatársai	direct mail/hírlevél
	A stratégiai szövetség szempontjából jelentőséggel bíró (HACS) szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ direct mail/hírlevél ▪ irekt mail/hírlevél ▪ szakmai fórum (workshop)
Mintaprojektek bemutatása	Potenciális térségfejlesztők	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mecsekvidék honlap mecsekvidek.hu ▪ fb oldal ▪ kiadvány ▪ szakmai fórum és konferencia ▪ térségi rendezvények
Tapasztalatok összegzése és bemutatása az új tervezés támogatására	Tervezői munkacsoport	szakmai fórum (workshop)
	Térségi aktivisták	mikrotérségi fórumok

A kommunikációs feladatok ellátását a Mecsekvidék Egyesület munkaszervezete végzi, indokolt esetben külső szakértők, illetve a települési önkormányzatok, közösség-szervezők, kommunikátorok, véleményvezérek és civil önkéntesek bevonásával.

Mint az a fentiekből kitűnik, a HFS-t támogató kommunikáció legfőbb (elsődleges) csatornája, eszköze a Mecsekvidék Egyesület megújult honlapja – www.mecsekvidek.hu és Facebook oldala.

A honlap interaktív szolgáltatásai révén állandó kapcsolatot biztosít az Egyesület, illetve munkaszervezete, valamint a stratégia és annak megvalósítása iránt érdeklődők között.

Költségtényezők az alkalmazott kommunikációs formák, csatornák és eszközök alapján:

- Mecsekvidék honlap, hírlevelek fenntartása, folyamatos fejlesztése;
- direct mail címlisták összeállítása, karbantartása, fejlesztése;
- térségi fórumok szervezése, lebonyolítása;
- tájékoztató kiadványok összeállítása, nyomdai kivitelezése, terjesztése;
- térségi rendezvényeken való megjelenés, szóróanyagok anyagok össze- és előállítás;
- szakmai fórumok (workshop) szervezése, lebonyolítása;
- szakmai konferenciákon való részvétel, illetve szervezése;
- a dokumentációs eszközök és tevékenység biztosítása;
- a (nem önkéntes) közreműködők megbízási díja;
- felkészítő képzések, tréningek szervezése, előkészítése, lebonyolítása.

év	2023	2024	2025	2026	2027	összesen
kommunikációs költségelemek díja (HUF)	300.000	150.000	150.000	200.000	300.000	1.100.000

9.4 Egyéb, a HACs által megvalósított projektek

9.4.1 Helyi termék értékesítési rendszer és hálózat kialakítása, minősítő jelölőrendszer bevezetésével

Előzmény:

A Pécsi Többcélú Kistérségi Társulás támogatást nyert helyi védjegyrendszer kialakítására a LEADER IV. tengelyében 2012-ben, melynek értelmében a Helyi Akciócsoport illetékességi területén érvényes védjegyet és helyi termék minősítési rendszert alakít ki.

A Mecsek portéka tanúsító védjegy létrehozásának és működtetésének célja az volt, a helyi munkaerő által, a kistérségben megtermelt élelmiszeripari, illetve kézművesipari termékeket, jellegzetességeket kívánta ismertebbé tenni és helyi eredetükről a vásárlót biztosítani. A Mecsek Portéka védjegy jogosultja a Pécsi Többcélú Kistérségi Társulás volt, így a működtetését a munkaszervezet látta volna el. 2013. január 1. napjától megszűntek a kistérségek és átalakultak egy másik formában. Pécsi Többcélú Agglomerációs Társulás néven folytatta a munkát, de már önálló munkaszervezet nélkül. Így a védjegy működése leállt, a térség helyi termékeinek piacra jutását elősegítését célzó tervezés nem került a prioritások közé.

Az Egyesület által lefedett földrajzi területen az elmúlt években nagy számban nőtt a kistermelők, kézművesek száma. Piacra jutásuk elősegítéséhez a már működő értékesítési csatornák hatékonyabb működtetése fontos cél lehet. Az elmúlt programozási időszakban több, helyi piac létrehozását segítettük forrással. Az Elnökség 2022 őszén ebből a célból is látogatást tett Balaton felvidéken, hogy jó példaként megismerje az Éltető- védjegyet, illetve 2023-ban négy zalai HACs csoport területén működő piacokat, értékesítési pontokat is érintett a tanulmányút alatt.

Tanulásgként az fogalmazták meg, hogy a helyi termékek egységes jelölését elősegítő védjegy rendszer visszaállítása nem elegendő, hatékonyabbnak látszik az önálló projekt tekintetében, ha a termékjelölés megtartása mellett a REL csatornák hatékonyságának növelésére helyezik a hangsúlyt.

Terv: Helyi termék értékesítési rendszerek, hálózatok létrejöttének elősegítése

A projekt szakmai előkészítő munkájában a kecskeméti székhelyű Kislépték Egyesület műhelye aktívan részt vett. Előkészítő műhelymunkát bonyolítottak le a helyi termelők és előállítók részére, majd a Mecsekvidék Egyesület Elnöksége munkaszervezete, és a Pécsi Többcélú Társulás Elnöksége közötti, Mecsek Portéka védjegy témájában lebonyolított egyeztető tárgyaláson szakmai moderálást vállalták fel. Összegző szakmai javaslataikat az alábbiak szerint fogalmazták meg.

A térségi, valós igényeken alapuló védjegy bevezetéséhez, értékesítési csatornák hatékonyságának növeléséhez elengedhetetlen a helyi élelmiszer előállítók, kézművesek, valamint a térségi értékesítési csatornák szervezőinek, működtetőinek, valamint szolgáltatóinak bevonása a tervezésbe, a célok megfogalmazásába.

A tervezési időszakban megtartott workshopokon, előadások keretében bemutatott nemzetközi és hazai jó gyakorlatok bemutatása, illetve a fogyasztói trendek ismertetése után az a kép látszik körvonalazódni, hogy mind termék, mind szolgáltatások értékesítési csatornák jelölésére szükség lenne.

A folyamat elején érdemes a térség helyi élelmiszerrendszerének elemeinek felmérése, listázása, adatokat gyűjtése (piacok, termék előállítók). A folyamat során javasolt tanulmányutakon személyes tapasztalatokat szerezni egy-egy jól működő védjegyrendszerről, értékesítési csatornákról. Érdemes megfontolni, hogy esetleg a szolgáltatások, értékesítési csatornák jelölésénél, nem hatékonyabb-e egy országos hálózathoz csatlakozni, azt bevezetni a térségben. Erre példaként a Helyben vagyunk, vagy a Vidék minősége védjegyrendszer egyes elemei, vagy épp más- akár turisztikai védjegy rendszer bevezetése is alkalmas lehet.

Az értékesítési csatornák (pl. boltok, piacok, bevásárló közösség, vendéglátóhelyek, stb.) jelölése segíteni tudja a fogyasztót azon helyek felkeresésében, ahol hiteles, térségi termékek kaphatóak.

Az értékesítési csatornák szervezői, üzemeltetői pedig ezáltal motiváltak lesznek abban, hogy ilyen termékeket bevonjanak az értékesítésbe, azaz ezzel kiszolgálják a fogyasztói igényeket, egyfajta marketing elemként is használva a védjegyet/jelölő rendszert, valamint hiteles üzenettel tud piaci előnyt ezáltal szerezni.

A térségben megrendezett helyi termék fókuszú eseményeken az is világossá vált, hogy termelőknek szükségük van – legalább éves szinten egy-két – szakmai fejlődésüket segítő és tervező műhelymunkára. Ez továbbá lehet egy olyan kiértékelés is egyben, ahol az elért eredmények és azok továbbfejlesztése is átbeszélésre kerülhet, a hibákra és a nem kellő eredményességre, segítő (nem azonnal szankcionáló) közös megoldási javaslatok születhetnek.

A cél eléréséhez szükséges feladatok:

- A megújítást előkészítő műhelymunkák megszervezése és megvalósítása.
- Jó gyakorlati példák szakmai anyag elkészítése és szakmai fórum megrendezése.
- Döntéselőkészítés a tanúsító lehetőség bemutatásával. A szolgáltatási körök meghatározása: helyi piacokra, turisztikai szolgáltatások, igény szerint nyitott porta, helyi termék bolt, vendéglátóhely, szállás, bevásárló közösség.
- Kritérium és ellenőrzési rendszerek meghatározása, elfogadása érintettek bevonásával.
- A védjegy/minőségjelölő rendszer működtetéséhez szükséges szervezési, kommunikációs tevékenységek és felületek, szükséges adatok meghatározásának segítése műhelymunka során.
- Védjegy honlap, social média felület kialakítása, működtetése.
- Szakmai fejlesztő fórumok a védjegyeseknek, termék előállítóknak, szolgáltatóknak.
- Egyéb marketing anyagok készítése és felhasználása (fotók, kisvideók, prospektusok, stb.)
- Pilot (egy éves ciklus) és annak kiértékelése.

A sikeres projekt eredményeként az értékesítési csatornák hatékonyabbá válhatnak, közösségek erősödnek, tudatos vásárlók száma növekedhet, helyi termelők nyereségessé válhatnak.

A folyamatba bevonható partnereink: termelők, tudatos vásárlói közösségek, önkormányzatok, szövetkezetek, egyesületek.

Terveink szerint 2024-től LEADER forrásból kívánjuk megvalósítani saját projektünket. Ennek feltétele, humán erőforrás megléte és a munkavégzéshez szükséges irodai feltételek biztosítása.

Tervezett költség: 25 000 000 Ft

9.4.2 HACS székhely iroda felújítása

A Mecsekvidék Egyesület 2009. óta végzi tevékenységét a székhelyül is szolgáló pécsi irodában (Rákóczi út 1.). Az irodát a Pécsi Többcélú Agglomerációs Társulástól béreljük. Az iroda állapota az évek során amortizálódott, erre irányuló forrás hiányában felújítás nem történt. Időszerűvé vált a járófelületek és árnyékolók cseréje, a falfelületek felújítása, iroda energiahatékonyságot célzó fejlesztése. Tervben van az iroda és a tárgyaló helyiség egybenyitása, illetve új irodabútorok és irodatechnikai eszközök beszerzése.

Tervezett költség: 3 000 000 Ft

10. Monitoring és indikátorok

A monitoring folyamatok eredményeinek révén az Európai Bizottság értékes információkhoz jut, amelyek:

- elemzési szempontból szilárdan megalapozzák a jövőbeni szakpolitikai tervezőmunkát;

- segítséget nyújtanak a szakpolitikai célkitűzések és a programok célkitűzéseinek kidolgozásához, a későbbiekben pedig eszközül szolgálnak a kitűzött célok hosszú távú megvalósulásának mérése során.

A monitoring megfelelő végrehajtásának feltétele, hogy a szakpolitikai célkitűzések és a tervezett intézkedések összhangban legyenek egymással. A kiegyensúlyozott területfejlesztés, során hangsúlyos szerepet kap a foglalkoztatás és növekedés előmozdítása, illetve a szegénység visszaszorítása a vidéki térségekben.

A közös kereten belül végzett értékelés a szakpolitikai intervenciók intézkedések hatását hivatott felmérni. Az értékelés tényekkel szolgál a döntéshozatali munkához, és javítja a KAP keretében végrehajtott intervenciók intézkedések hatékonyságát, hasznosságát és eredményességét. Ezen túlmenően az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot is növeli, és előmozdítja a kapcsolódó tanulási folyamatokat.

Annak érdekében, hogy az értékelések szerves részét képezzék a szakpolitikai döntéshozatali folyamatnak, és teljesüljenek az előírt referenciaértékek, a Bizottság iránymutatásokat és eszköztárat dolgozott ki a jogalkotás minőségének javítása érdekében, melyek követelményeket fogalmaznak meg, és ismertetik a bevált módszereket a KAP kiértékelésére vonatkozóan.

2021. december 6-án az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a KAP-stratégiai tervekhez nyújtott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló (EU) 2021/2115 rendeletet. Ez a rendelet létrehozza a teljesítmény-, monitoring és -értékelési keretet, amelyet 2023 és 2027 között kell majd alkalmazni a közös agrárpolitikára vonatkozóan.

A teljesítmény-, monitoring és -értékelési keret elősegíti, hogy a szakpolitikai hangsúly a szabályoknak való megfelelésről a teljesítményre és az eredményekre helyeződjön át. Ez az új teljesítményalapú teljesítési modell közös teljesítménymutatókat alkalmaz.

Ezek közé a közös teljesítménymutatók közé tartoznak a következő indikátorok:

- kimeneti mutatók, amelyek a KAP végrehajtásának nyomon követésére fognak szolgálni;
- eredménymutatók, amelyek segítségével figyelemmel lehet kísérni, milyen előrelépést érnek el az uniós országok az előre kitűzött célértékek teljesítése terén;
- kontextus- és hatásmutatók, amelyek használatával meg lehet állapítani, hogy általánosságban hogyan teljesít, a szakpolitika a KAP célkitűzéseire képest.

A HACs-okra vonatkozó adatok

- A HACs tervezési területével lefedett települések száma, a lakossági adatok (a HACs területének népességére vonatkozó információ).
- A HACs tagjainak teljes száma az alábbi bontás szerint:
 - azok amelyek valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azok, amelyek helyi magángazdasági érdekeket képviselnek (például gazdasági szervezetek, helyi vállalkozások stb.);
 - azok, amelyek helyi szociális érdekeket képviselnek (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.), valamint
 - az egyéb eltérő kategóriákba sorolható tagok.
- A HACs döntéshozó testületét alkotó HACs tagok teljes száma szervezettípus szerinti bontásban:
 - azon tagok száma, akik valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek helyi magángazdasági érdekeket (például gazdasági szervezeteket, helyi vállalkozásokat stb.) képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek helyi szociális érdekeket (például nem kormányzati szervezeteket, helyi egyesületeket stb.) képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek az egyéb eltérő kategóriákba sorolhatóak.
- A HACs döntéshozó testületét alkotó HACs tagok neme.

- A HACS döntéshozó testületét alkotó tagok életkora, kiemelten a fiatalok száma a HACS döntéshozó testületében, 41. életévét be nem töltött személy.

A HACS-ok tevékenységeire vonatkozó adatok

- A HACS által végrehajtott műveletek száma összesen (a HF-ek keretében kibocsátott TO-kban szereplő kedvezményezettek megbontása jogi státusz szerint):
 - a magánszemélyek vagy vállalkozások által végrehajtott műveletek száma;
 - a közigazgatási szervek által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi magángazdasági érdekek képviselői (például vállalkozói szövetségek, kereskedelmi kamara stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi szociális érdekek képviselői (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a kutatási szervezetek által végrehajtott műveletek száma;
 - a több, különböző típusú szereplő által közösen végrehajtott műveletek száma;
 - eltérő kategóriákba tartozó szereplő által végrehajtott műveletek száma.
- A HACS által végrehajtott interregionális együttműködési projektek száma.
- A HACS által végrehajtott transznacionális együttműködési projektek száma.
- A tudástranszferhez kapcsolódó műveletek száma, beleértve a fenntartható, gazdasági, társadalmi, környezeti és éghajlatbarát teljesítményre vonatkozó tanácsadást, képzést és tudáscserét.
- A termelői szervezetekkel, a helyi piacokkal, a rövid ellátási láncokkal és a minőségrendszerekkel kapcsolatos műveletek száma, beleértve a beruházások támogatását, a marketingtevékenységeket stb.
- A megújuló energia-termelési kapacitásokhoz kapcsolódó műveletek száma, beleértve a biomassza alapú energiatermelés kapacitásaihoz kapcsolódó műveleteket is.
- A környezeti fenntarthatósághoz, valamint az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos célok eléréséhez hozzájáruló műveletek száma a vidéki térségben.
- A munkahelyteremtő műveletek száma.
- A vidéki vállalkozásokat – többek között a biomassza alapú gazdaság területén működő vállalkozásokat – támogató műveletek száma.
- Az intelligens falvakra vonatkozó stratégiákkal kapcsolatos műveletek száma.
- A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához, többek között a széles sávú rendszerekhez való hozzáférést javító műveletek száma.
- A társadalmi befogadás területén végrehajtott műveletek száma.
- Az egyéb, eltérő kategóriákba tartozó műveletek száma.

10.1 Monitoring

A közös kereten belül végzett monitoring kulcsfontosságú információkkal szolgál a KAP végrehajtásáról. Az Európai Bizottság szorosan nyomon követi a mezőgazdasági piacok alakulását, a vidékfejlesztés terén jelentkező fejleményeket és a KAP forrásainak felhasználását.

1. Helyi felhívás előkészítése

A HFS meghatározza azokat az indikátorokat, amelyek segítségével mérhetővé válik a beavatkozások sikeressége. A mérhetőséghez szükséges adatok csak részben, korlátozottan, vagy egyáltalán nem férhetők hozzá olyan központi adatbázisokból (pl.: KSH), vagy helyi szervektől (pl.: helyi adóhatóság), amelyek a LEADER beavatkozás, valamint a különböző

adatbázisokban szereplő értékek és értékek változásai között közvetlen ok-okozati kapcsolat kimutatására lennének alkalmasak. Az Egyesület a Helyi Fejlesztési Stratégiában valamennyi intézkedés vonatkozásában meghatározott, reálisan elérhető kimeneti és eredmény indikátorokat határoz meg, relevánsan az elérendő céljainkhoz.

2. A támogatási kérelmek benyújtásakor, illetve feldolgozásakor várt adatok

A pályázatok beadásakor az akciócsoporthoz több, e feladathoz kapcsolódó kötelezettséget is előír a kedvezményezetteknek. Minden kedvezményezettnek nevesítenie kell a pályázatában azt, hogy az intézkedéshez kapcsolódó eredményindikátorhoz kapcsolódóan mekkora értéket vállal a projekt keretében. A kedvezményezett köteles bemutatni, hogy ezt az értéket a megvalósítás során, illetve a megvalósítást követően milyen módon fogja dokumentálni, igazolni. Ennek értékelése a pályázat értékelésénél is döntő szereppel bír majd. Elvárás a kedvezményezettel szemben, hogy a megvalósult projektjéről részletes beszámolót juttasson el az akciócsoporthoz számára a Monitoring tervben ismertetett szabályozás alapján. Az Egyesület ezekre a kötelezettségekre már a pályázat felhívási szakaszban felhívja a pályázók figyelmét.

Az indikátor rendszer alapját képező adatok gyűjtését közvetlenül a HACS munkaszervezete végzi. Az adatok forrása az IIER rendszer, illetve a kedvezményezettek beszámolója és monitoring adatszolgáltatása, amely a megvalósított projekthez kapcsolódó adatokat tartalmazza a HFS-ben meghatározott indikátorok szerint. Az adatszolgáltatási kötelezettséget a felhívás tartalmazza, a szolgáltatandó adatok körének pontos meghatározása mellett. Az adatok gyűjtésére pályázatonként, értékelésre pedig a specifikus célok szintjén kerül sor. Az adatgyűjtés folyamatos. A HACS elemzést készít az intézkedésenként beérkezett pályázatokról, mind a projektmegvalósítási, mind a fenntartási időszakban minden év május 31. napjáig.

3. Monitoring

A Helyi Fejlesztési Stratégia végrehajtása és az Egyesület operatív irányításáért felelős szerve, az elnökség proaktív döntéshozatali működésének megőrzése érdekében az egyesület munkaszervezete folyamatosan követi a Helyi Fejlesztési Stratégia végrehajtását. Amennyiben a HFS-ben meghatározott indikátorok gyakorlati teljesülése nem biztosítja a HFS-ben meghatározott célok teljesülését, a HFS módosítására kerül sor. A folyamatokról, pályázatokról szükség szerint tájékoztatja az elnökséget. Az elnökség értékeli az elmúlt időszak eseményeit és történéseit és dönt a szükséges intézkedésekről. Amennyiben az elnökség úgy ítéli meg, hogy a Helyi Fejlesztési Stratégia felülvizsgálatra szorul, úgy annak módosítását kezdeményezi és a módosítást az Egyesület közgyűlése elé terjeszti.

A projektmegvalósítási időszakban a HACS munkaszervezete begyűjti az intézkedésenként megvalósított projektek számát szféránkénti bontással. Az adatgyűjtés forrása az IIER rendszer.

Ezt a pályázók a kifizetési kérelem benyújtásakor rögzítik a felületre, majd a záró kifizetési kérelem után megküldik a felhívás mellékleteként kért indikátor nyilatkozatot és a záró szakmai beszámolót a HACS részére. A kedvezményezett a kifizetési kérelmek benyújtásával egyidőben köteles írásbeli beszámoló benyújtására a HACS felé a projekt előrehaladásának állapotáról, vállalt indikátorok teljesüléséről. Amennyiben a kedvezményezett a támogatói okirat kézhezvételétől számított 1 év múlva még nem nyújtott be kifizetési kérelmet, köteles írásbeli beszámolóban ismertetni a HACS-csal projektje megvalósítási folyamatának állapotát. Amennyiben még nem kezdte meg a megvalósítást, nyilatkoznia kell megvalósítási terveiről, ellenkező esetben a HACS kezdeményezheti a Támogatói Okirat visszavonását. A HACS munkaszervezete elemzést készít az intézkedésenként megvalósított projektekről.

A fenntartási időszakban a HACS munkaszervezete saját nyilvántartása alapján folyamatosan nyomon követi az egyes projektek végrehajtásának státuszát, szükség esetén a pályázókat figyelmezteti a közelgő monitoring adatszolgáltatási határidőre. Monitoring adatszolgáltatási szempontokat honlapján keresztül a kedvezményezettek rendelkezésére bocsátja. A monitoring adatszolgáltatás határideje az utolsó kifizetési kérelem benyújtását követő évtől kezdődően, a fenntartási időszakban minden év április 30-áig, az utolsó monitoring adatszolgáltatást a fenntartási idő lejáratáig követő április 30-ig köteles a kedvezményezett megtenni.

A monitoring adatokon felül az akciócsoporthoz munkaszervezete a pályázók és pályázatok vonatkozásában folyamatos nyilvántartást vezet, azon adatokra vonatkozóan, melyek vezetésére jogosulttá válik, annak érdekében, hogy a pályázatok megvalósítása és ezzel a HFS végrehajtása zökkenőmentes legyen.

A monitoring rendszer felülvizsgálata és a rendszer hatékony működésének felügyelete az elnökség hatásköre. Amennyiben az elnökség úgy ítéli meg, a módszer módosítását kezdeményezheti a hatékonyabb adathozzáférés érdekében.

A monitoring szempontú előírások az intézkedésekben rögzítésre kerülnek.

A kimeneti, illetve az eredményindikátorok vizsgálatán túl a HACS minden HFS felülvizsgálatkor és a HFS megvalósításának végső elemzésekor önértékelést is végre fog hajtani. Ennek során a felülvizsgálatot végző Elnökség megvizsgálja a forrásfelhasználást, a munkaszervezet szakmai teljesítményét.

Az akciócsoporthoz saját teljesítményét (forrás-felhasználás, animációs tevékenység eredményei, saját szervezeti és szakmai fejlődés, fenntarthatóság, egyéb célok teljesülése) minden év május 31-ig értékeli az éves elnökségi beszámoló alkalmával, melyet a Közgyűlés fogad el. Ugyanebben az időpontban kerül a következő éves munkaterv is elfogadásra.

4. Ellenőrzések

A rendszer működése során alapvető elvárás, hogy biztosítani kell az elsődleges adatforrásokból származó adatok pontosságát:

- Formai ellenőrzés (megfelelő formátumú adat szerepel-e a mezőben)
- Logikai ellenőrzés (bizonyos összefüggések alapján vizsgálja az adatok megfelelőségét).

Monitoring szempont, indikátor neve	Teljesítés módja	Teljesítés határideje
Létrehozott munkahelyek száma	Kedvezményezett a kérelmében vállalt indikátor alapján a beszámolóban és monitoring adatszolgáltatás keretében tett nyilatkozata és a foglalkoztatás kezdetét, majd folyamatosságát igazoló dokumentumok bemutatása.	A fenntartási időszakban folyamatosan biztosítani szükséges legalább 1 fő teljes munkaidős/ részmunkaidős munkavállaló foglalkoztatását.
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Szakmai beszámoló küldése.	Projekt zárásának időpontja.
Megújuló közösségi terek száma	Szakmai beszámoló küldése.	Projekt zárásának időpontja.
Megvalósult rendezvények száma	Szakmai beszámoló küldése.	Projekt zárásának időpontja.
Kialakított együttműködési programok száma	Szakmai beszámoló küldése.	Projekt zárásának időpontja.
Programszerű tevékenységet végző szervezet működtetése	Szakmai beszámoló küldése.	Projekt zárásának időpontja.

Térségi értéktárak létrehozásával kapcsolatos online felület létrehozása	Szakmai beszámoló küldése.	Projekt zárásának időpontja.
--	----------------------------	------------------------------

10.2 Az indikátorok megadása

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mértékegysége	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Képzésben, tanácsadásban, ismeretcsereben résztvevők száma	R.1 ^{PR} A teljesítmény javítása ismeretek és innováció révén: A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlattal és az erőforrások hatékonyságával kapcsolatos teljesítmény javítása érdekében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma	személyek száma	-	-	-	-	-	-	-
Termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok száma	R.10 ^{PR} Az ellátási lánc szervezettségének javítása: A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya	gazdaságok száma	-	-	-	-	-	-	-
Kiépített megújuló energiatermelő kapacitás	R.15 A mezőgazdaságból, erdőszetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó megújuló energia: Támogatott beruházások a	kilowatt	-	-	-	-	-	-	-

	megújulóenergia-termelés kapacitásbővítésébe, a biomassa-alapú energiák termelését is beleértve (kW)								
	Napelemes fejlesztések	db	-	-	-	-	-	-	-
	Biomassza	db	-	-	-	-	-	-	-
	Egyéb	db	-	-	-	-	-	-	-
Új munkahelyek száma	R.37 Növekedés és munkahelyteremtés a vidéki térségekben: KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek (önfoglalkoztatás is, de a projekt kiépítéséhez szükséges munka nem)	teljes munkaidős egyenérték	-	-	-	-	-	-	2
A KAP támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok száma	R.39 A vidéki gazdaság fejlesztése: A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biomassa alapú gazdaságok száma	gazdaságok száma	-	-	-	-	-	-	-
A támogatott „okos falu” stratégiák száma	R.40 A vidéki gazdaság okos átmenete: A támogatott „okos falu” stratégiák száma	„okos falu” stratégiák száma	-	-	-	-	-	-	-
A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság száma	R.41 ^{PR} Összeköttetés teremtése Európa vidéki térségei között: A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP- támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság aránya	fő	-	-	-	-	-	-	-
Rendezvényeken résztvevők száma + felzárkóztatási projektek érintettjeinek száma	R.42 A társadalmi befogadás előmozdítása: A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkel érintett személyek száma	fő	-	-	-	-	-	-	-

Beszerzett eszközök száma	A projekt keretében beszerzett eszközök száma	db	-	-	-	-	15	6	-
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	db	-	-	-	-	8	2	-
Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	db	-	-	-	-	-	-	-
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	db	-	-	-	-	-	-	-
Megvalósult rendezvények száma	A projekt keretében megvalósult rendezvények száma	db	-	-	-	-	3	3	3
Megújuló közösségi terek száma	A fejlesztés eredményeképpen megújuló közösségi terek száma	db	-	-	-	-	1	1	-
Térségi értéktárak létrehozásával kapcsolatos online felület létrehozása	A fejlesztés eredményeképpen kialakított online felület létrehozása	db	-	-	-	-	-	-	1
Kialakított együttműködések száma	A fejlesztés során kialakított együttműködési programok száma	db	-	-	-	-	2	2	2
Programszerű tevékenységet végző szervezet működtetése	A fejlesztés során programszerű tevékenységet végző szervezetek száma	db	-	-	-	-	2	2	2

11. Indikatív pénzügyi terv

a) A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen	%
1.	Induló és működő mikroállalkozások, helyi termék előállítók eszköz és telephely fejlesztése, termékek, szolgáltatásuk, piacra jutásuk elősegítése.	0	50	60	0	0	110	32,3
2.	A közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése. Helyi társadalmi összefogás, közösségek támogatása, helyi kötődések erősítése, a közösségi gondolkodás és megmozdulások ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása.	0	40	60	0	0	100	29,3
3.	Térségen belüli együttműködések kialakítása, fejlesztése (gazdasági szereplők	0	40	62,720721	0	0	102,720721	30,2

	együttműködése, közösségfejlesztés, térségi értéktár kialakítása, helyi termék értékesítési szervezetek/hálózat kialakítása, turisztikai együttműködések kialakítása, generációk esélyegyenlőségi programjai).							
4.	HACS iroda fejlesztése	0	0	3	0	0	3	0,9
5.	Védjegyrendszer	0	5	10	5	5	25	7,3
	Összesen	0	130	123	70,720721	15	340,720721	100

b) A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen
Működési költségek	0	23	23	23	22,773722	91,773722
Animációs költségek	0	2,5	2,5	2,5	2,5	10
Egyéb tervezett bevételek	0	1	1	1	1	4
Összesen	0	26,5	26,5	26,5	26,273722	105,773722

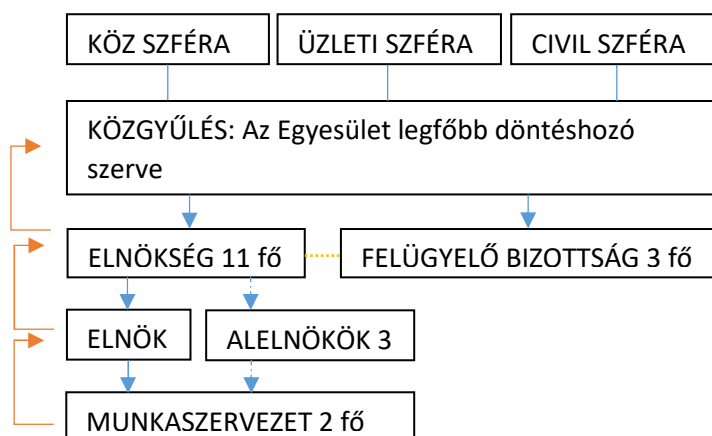
Mellékletek

1. számú melléklet: A HACS összetételének részletes bemutatása

a) A HACS összetétele

A KAP ST szerinti HACS feladatokat ellátó jogi személy a Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület. A LEADER Akciócsoport címet a 2007-2013-as programozási időszakban elnyerő Egyesület 2008.08.07-i bejegyzése óta egyesület formában működő szervezet, melynek tagsága nyolcvan és száz fő között mozog.

Az Egyesület Szervezeti felépítése

Tagság (szférák), közgyűlés:

Az Egyesület természetes személy tagja választható és az Egyesület bármely tisztségére megválasztható, amennyiben nem esik a jogszabályban megfogalmazott korlátozások hatálya alá azzal, hogy a 18 év alatti tagok csak az életkori sajátosságaiknak megfelelő, teljes cselekvőképességet nem igénylő tisztségre választhatók, tehát bárkinek lehetősége van az egyesületi taggá válásra, a Közgyűlésen való részvételre, melyen minden tag egy szavazattal rendelkezik és elnökségi taggá választható. Az Egyesületnek rendes-, pártoló és tiszteletbeli tagjai lehetnek.

Az egyesületi rendes- és pártoló tagság az alapítást követően a belépési kérelemnek az Elnökség általi elfogadásával keletkezik. A tagokat az Elnökség nyilvántartásba veszi és a rendelkezésre álló adatokat az adatvédelmi szabályoknak megfelelően kezeli és őrzi.

A tiszteletbeli tagot az Elnökség javaslatára a Közgyűlés választja meg. A tiszteletbeli tag tagsági viszonya a Közgyűlés általi megválasztásával jön létre, feltéve, hogy az a tiszteletbeli tagságot elfogadja.

Minden tag személyesen részt vehet az Egyesület Közgyűlésének munkájában, egyéb ülésein, rendezvényein. Felszólalhat, szavazati jogával élhet. Javaslatokat, indítványokat tehet, kezdeményezhet. Igénybe veheti az Egyesület szolgáltatásait, élhet a tagságot megillető kedvezményekkel. Alanyi jogon látogathatja az Egyesület rendezvényeit. Kérve nyelheti az Egyesület fenntartásában működő intézmény szolgáltatásainak kedvezményes igénybevételét. A közgyűlés döntése alapján az Egyesület céljait szolgáló továbbképzésen részt vehet. Jogosult betekinteni az Egyesület irataiba. Tagdíj fizetési kötelezettségének eleget kell tennie.

Az Egyesület általános hatáskörű legfőbb döntéshozó szerve a tagok összességéből álló Közgyűlés, amelynek minden kérdésben döntési joga van. Jelenleg összes 96 tagból, 35 (30%) tag az üzleti, 38 (39%) tag a köz, 24 (25%) tag a civil szektort képviseli. Az Közgyűlés kompetenciája minden az alapszabályban és kapcsolódó jogszabályokban meghatározott jogosítvány alkalmazása. A Közgyűlés döntés előkészítő munkáját tagozatokba tömörülve végzi, a tagozatok közötti arányok megtartásával azzal, hogy a tagság egyik szférában sem haladhatja meg 49 %-ot.

Elnök, alelnökök, elnökség:

Az Elnökség az Egyesület általános hatáskörű végrehajtó, ügyvezető szerve, amely gondoskodik az Egyesület alapszabályi rendelkezéseinek, közgyűlési határozatainak végrehajtásáról, szervezi és irányítja az Egyesület működését. Kiemelendő

a fejlesztési irányok, stratégiai döntések meghozatalának jogosítványa, továbbá az Egyesület operatív vezetéséért felelős vezető és testület, az Egyesület elnökének és elnökségének megválasztása. Az elnök önállóan ellátja az Egyesület képviselői, hatóságokkal, bíróságokkal és harmadik személyekkel szemben. Az elnök képviselői jogát önállóan, korlátozás nélkül gyakorolja. Az egyesület első vezető tisztségviselőjét a közgyűlés 2008. 01. 17. napján választotta meg. Az alelnökök közül az Elnökség által kijelölt személy az Elnök általános helyettese. Az általános helyettes alelnök az elnök által adott meghatalmazás alapján, helyettesi minőségben mindenre kiterjedően, teljes körűen gyakorolja az elnök jogait és ellátja feladatait.

Az alelnökök saját hatáskörükben az Elnökség vagy a közgyűlés megbízása és meghatalmazása alapján konkrét ügyintézési és képviselői tevékenységet látnak el, döntenek a közgyűlés és az Elnökség által hatáskörébe utalt ügyekben. Az Egyesület az elnökét és elnökségét 3 évre választja. Az Elnökség minden szektor képviselteti magát, az összesen 11 tagból álló elnökségben, 3 (27%) tag az üzleti szektort, 3 tag (27%) a civil szektort, 5 (46%) tag a köz szférát képviseli. Nemek szerint 5 fő (46%) nő és 6 (54%) fő férfi tagból áll az elnökség. 3 fő fiatal korosztályt (50 év alatt) képviselő tag is részt vesz az elnökség munkájában. Az Egyesület elnöksége az operatív döntéshozó, irányító és ellenőrző szerv, felel a Helyi Fejlesztési Stratégia tervezés koordinálásáért végző Tervezői Csoport létrehozásáért, a HFS összeállításáért, majd a végrehajtás folyamatos monitoringjáért.

FEB:

A Közgyűlés az Egyesület működésének és gazdálkodásának ellenőrzése céljából Felügyelő Bizottságot hoz létre. A Felügyelő Bizottság csak a Közgyűlésnek alárendelt testület. A Felügyelő Bizottság elnökét, tagjait a Közgyűlés választja meg, nyílt szavazással, a jelenlévő tagok kétharmados szavazattöbbségével, az elnökség megválasztásával egyidejűleg, 3 évre. Felügyelő Bizottsági tagságot külső személy is betölthet. A Felügyelő Bizottság a Közgyűlésen beszámol tevékenységéről. A felügyelőbizottság tagja az a nagykorú személy lehet, akinek cselekvőképességét a tevékenysége ellátásához szükséges körben nem korlátozták.

Munkaszervezet:

A munkaszervezet 1 fő felsőfokú végzettséggel rendelkező munkaszervezet vezetőből és 1 fő felsőfokú végzettséggel rendelkező projektmenedzserből tevődik össze. Mindkét munkatárs kimagasló szakmai tudással rendelkezik, mivel 2006, illetve 2008 óta vesznek részt a LEADER program végrehajtásában. Hozzájuk csatlakozott a 2023-2027 időszak HFS tervezéséhez kapcsolódóan 1 fő felsőfokú végzettséggel rendelkező projekt koordinátor, aki szintén régóta közreműködik a LEADER programban.

Az Egyesület munkaszervezetének feladata, az animáció, tájékoztatás, projektgenerálás és általános tájékoztatási tevékenység, továbbá a projektekkel kapcsolatos szükséges adminisztratív, pénzügyi feladatok ellátása, továbbá egyéb az elnökség, a taggyűlés, az Irányító Hatóság által meghatározott feladatok.

Helyi Bíráló Bizottság:

Az Egyesület alapszabályában nem rendelkezik bíráló bizottsággal, mint külön szervezeti forma létrehozásáról, azonban a közgyűlés Helyi Bíráló Bizottságot (HBB) hoz létre, külön eljárásrenddel. A HBB felelős a pályázatok kiválasztási kritériumainak vizsgálatáért, az objektív kritériumrendszer mentén a pályázatok kiválasztásáért.

A HBB-t a HACS legfőbb szerve egyszerű többséggel választja, megbízási időpontok megállapításával; a HBB hét (7) tagból, és négy (4) póttagból áll; a HBB tagságában egyik szféra sem rendelkezhet a szavazatok 49%-át meghaladó hányaddal, valamint biztosítani szükséges, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok több mint 50 %-át állami hatóságnak nem minősülő partnerek adják. Amennyiben egy HBB tag önkormányzati vezető (pl. polgármesteri) tisztséget is betölt más civil, vagy vállalkozói megbízatása mellett, akkor az arányok kialakítása és megállapítása során a közszférabeli tisztségét kell figyelembe venni; bármely tag vagy póttag megbízatásának megszűnése esetén a legfőbb szerv a megszűnéstől számított legkésőbb 30 napon belül új tagot/póttagot választ.

A HBB tagok közül a HBB tagsága választ elnököt és egy alelnököt egyszerű szótöbbséggel, nyílt szavazással. Az elnök akadályoztatása esetén az alelnök jár el a HBB képviselőjeként. A HBB a tagok és a póttagok közgyűlés általi megválasztásával jön létre. A HBB-ben szerepelnie kell legalább egy nőnek és legalább egy fiatalnak (legfeljebb 41. életévét még be nem töltött személy).

Tervek szerint a pályázat szakaszos lesz, tehát a bírálat és a döntéshozatal az előre meghatározott benyújtási határidő(k)ig beérkező pályázatok esetében egyszerre történik. A HBB a pályázatok támogathatóságáról a felhívások

felfüggesztése után fog dönteni, a munkaszervezet pályázatkezelési és értékelési tevékenységét követően. A HBB igény szerint fog ülésezni.

b) A HACS tervezett munkaszervezeti felépítésének bemutatása:

A munkaszervezet minimum 1 fő, heti 40 órában foglalkoztatott, felsőfokú végzettséggel rendelkező munkaszervezet vezetőből és 1 fő felsőfokú végzettséggel rendelkező projektmenedzserből tevődik össze.

Az Egyesület munkaszervezetének feladata, a térségi animáció, tájékoztatás, projektgenerálás és általános tájékoztatói tevékenység, továbbá a projektekkel kapcsolatos szükséges adminisztratív, pénzügyi feladatok ellátása, a támogatási kérelmek feldolgozása és értékelése az intézkedésekben meghatározott pontozási szempontrendszer alapján; a HFS előkészítése folyamán a projektadatok/projektadatlapok begyűjtése és a HFS tervezéssel kapcsolatos rendezvények megszervezése, dokumentálása, a HFS megírásában való aktív részvétel.

Helyszíneket tekintve a HACS központi irodájában folyamatos munkavégzés folyik hétköznap 8-16 óra között. Igény szerint külső helyszíneken is történik munkavégzés a HACS feladatainak ellátása érdekében.

Fent részletezett egyesületi szabályoknak és kompetenciáknak megfelelően a Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület, LEADER Helyi Akciócsoport a következő pontok szerint kívánja végrehajtani Helyi Fejlesztési Stratégiáját:

- Az elnökség és a Tervezői Csoport meghatározza a Pályázati célok kidolgozásának módját és ütemezését.
- A meghatározott ütemezésnek és módszernek megfelelően a Tervezői Csoport kidolgozza a pályázati célokat, a folyamatról a HFS készítéséhez hasonló módon folyamatosan tájékoztatja és szükség szerint bevonja a helyi szereplőket, szakértőket.
- Az akciócsoport a Tervezői Csoport közreműködésével, az Egyesület Elnöksége dönt a pályázati kiírásokról és legitimálja azokat.
- A tervezés folyamatának lezárásával a Helyi Fejlesztési Stratégiát az egyesület Közgyűlés fogadja el.
- Az egyesület közgyűlése Helyi Bíráló Bizottságot (HBB) hoz létre a támogatási kérelmek elbírálására. A kérelmek esetében a döntéshozó testület szerepét a HBB tölti be.
- A megjelent pályázati felhívás kapcsán az Egyesület aktív tájékoztató kampányba kezd (közvetítés honlapon, média tájékoztatása, fórum időpontok meghirdetése, animációs események, projektgenerálás stb.).
- Az Egyesület képviselői széles körben meghirdetett tájékoztató fórumok keretében bemutatják a HFS valamennyi pályázati felhívását.
- Az Egyesület munkatársai személyre szabott, folyamatos tanácsadási lehetőséget biztosítanak az Egyesület irodájában előre egyeztetett időpontokban, továbbá az Akciócsoport területéhez tartozó településekre is kimennek.
- A HACS munkaszervezete gondoskodik a beérkezett pályázatok vizsgálatáról, hiánypótlásáról, valamint döntéshozatalra való előkészítéséről (értékelés stb.). Az értékelést az akciócsoport munkatársai végzik, külsős értékelők nem vesznek részt a folyamatban.
- A támogatási kérelmek támogató határozatot a Helyi Bíráló Bizottság pozitív döntését követően kaphatnak a munkaszervezet közreműködésével.
- A pályázat eredményéről a pályázók ügyfélkapun keresztül szereznek tudomást.
- A támogatott pályázatok projektgazdáit az Egyesület folyamatos személyre szabott tanácsadással segítik.
- A projekt megvalósítását követően a nyertes projektek részletes bemutatását honlapján tervezi a HACS kivitelezni a beérkezett beszámolók alapján.
- A pályázattal minden lépése dokumentálásra kerül. Kulcsfontosságú dokumentum a HBB ülésről készült jegyzőkönyv, amely a döntéssel kapcsolatos minden fontos információt kell, hogy tartalmazzon a szövegezésében, illetve mellékletei között.

Az értékelés folyamata:

A HACS által kidolgozott felhívások az IH jóváhagyása után megjelenésre kerülnek. A meghirdetett felhívásokra beérkezett kérelmek elbírálásának menetét a HBB eljárásrend szabályozza.

1. Kötelező előzetes konzultáció:

A felhívások megjelenésekor nyilvánosan meghirdetésre kerülnek az adott intézkedésre irányuló, benyújtható projektötlet adatlapok beadásának módja és ideje. A pályázati kérelem benyújtásának előfeltétele a projektötlet adatlap határidőben történő leadása, illetőleg a HACS támogató döntése, melyről egy elfogadó nyilatkozat készül. Az elfogadó nyilatkozatot nem szükséges csatolni a pályázat benyújtása során, lényeg a konzultáció megléte, melyet a HACS dokumentál és nyilvántart.

2. Támogatási kérelmek:

A helyi támogatási kérelmet kizárólag elektronikus úton, (az ügyfél-nyilvántartási rendszerben kérelemre nyilvántartásba vett ügyfél) ügyfélkapun keresztül lehet benyújtani. A felhívások társadalmisítását követően a projektek benyújtásának időszaka következik. Ezen időszak alatt az értékelési határnapokig benyújtásra került projektek együttesen kerülnek elbírálásra. Ha a támogatásra rendelkezésre álló kötelezettségvállalási keret kimerül - ideértve a felhívás keretösszegének csökkentését is -, vagy annak kimerülése előre jelezhető, a HACS a benyújtási határidő előtt a benyújtás lehetőségét felfüggesztheti vagy a felhívást lezárhatja, és az erről szóló tájékoztatást közzéteszi a honlapján. Szakaszos elbírálás alkalmazása esetén a benyújtási lehetőség felfüggesztése vagy lezárása csak a felhívásban rögzített szakasz zárásának időpontját követő naptól lehetséges. A támogatási kérelem benyújtására nyitva álló időszakban az adott szakasz lezárása az erről szóló döntés közzétételét követő nyolcadik naptól lehetséges.

A helyi felhívásra beérkező támogatási kérelmek a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet alapján közösségvezérelt helyi fejlesztés kiválasztási eljárásrend alapján kerülnek kiválasztásra. A közösségvezérelt helyi fejlesztés kiválasztási eljárásrend során a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 72/A. §-ban és a 72/B.§-ban szabályozott módon kell eljárni. A helyi támogatási kérelmek elbírálása szakaszos. A Helyi Bíráló Bizottság a kérelemre vonatkozó támogató vagy elutasító javaslatot a kérelmek az adott felhívásban előírt értékelési szempontoknak való megfelelés szerinti - sorrendje alapján tesz.

A felhívások keretében támogatásban részesülhetnek azon projektek, amelyek megfelelnek a vonatkozó jogszabályi előírásoknak, a felhívásban és mellékleteiben, valamint az ÁUF-ben foglalt feltételeknek, továbbá a felhívásban részletezett kritériumoknak.

4. Tartalmi értékelés:

A tartalmi értékelési szempontokat a felhívások adott mellékletei részletesen tartalmazzák. Az értékelési szempontok megnevezése, az adott részpontoszám mellett feltüntetésre kerül az értékeléshez szükséges alátámasztó dokumentum megnevezése is, melyet a kérelem benyújtásakor csatol a pályázó. A maximálisan adható pontszám minden esetben 100 pont, a minimális ponthatár 50 pont. Ha a kérelmező nem éri el a minimális ponthatárt, kérelme elutasításra kerül. A beérkezett kérelmek támogatottságának ponthatárát az adott felhívásra rendelkezésre álló forráskeret alapján a HBB ülésen határozzák meg a Küldöttek.

c) A működés fizikai feltételeinek rendelkezésre állása és fenntartása

A munka végzéséhez szükséges minimális irodai felszerelés és infrastruktúra, iroda technikai eszközök a HACS rendelkezésére állnak. Az iroda összesen 44 m², nem számolva az irodaház szint, közös használatú helységeit. A bérelt ingatlan alapterülete elegendőnek mondható, lehetőség van 5-10 fős megbeszélések megtartására (kialakított tárgyalóhelyiség). Az iroda nagyobb tárgyaló híján van, különálló raktárhelyiség rendelkezésre áll. Az iroda az Arculati szabályoknak megfelelően működik.

Az irodát bérleti szerződés keretében használhatja az Akciócsoport, az irodaházhoz tartozó közös költség, rezszi költségek külön kerülnek számlázásra. Az iroda fenntartásával kapcsolatosan további költségek merülnek fel a takarítással (folyamatos szerződés), eszközökkel (eseti), informatikai eszközök karbantartásával (eseti szerződés keretében), javításával (eseti megállapodásnak megfelelően) és üzemeltetésével (folyamatos szerződés keretében), illetve az Iroda vagyónvédelmével (folyamatos szerződés) kapcsolatosan. Felmerülnek továbbá a vezetékes, illetve mobil telekommunikációs költségek (folyamatos szerződésnek megfelelően), webtárhely és domain bérlet, továbbá az

ügyviteli szoftverek éves költségei. Az ügyintézői, animációs és projektgenerálási tevékenységhez kapcsolódó követelményeket akciócsoportunk irodája teljesíti.

A feltételek biztosításának költségeit térségi szereplők, egyesületi tagjaink támogatásával, továbbá a HACS működési forrásainak felhasználásával biztosítjuk. A 2023-2027-es programozási időszakban rendelkezésre álló működési és animációs költségeket az éves tagdíjbevétel egészíti ki, mely kb. 1.000.000 Ft. Ez a forrás fedezi az iroda technikai és személyi feltételeinek biztosítását.

2. számú melléklet: Azonosított KAP ST elemek

Szükségletfelmérés

8.1.1 - Vidéken élő nők foglalkoztatási rátájának növelése A nők foglalkoztatása a vidéki területeken különösen fontos az életminőség, az elvándorlás csökkenése szempontjából.

8.1.2 - Vidéki mikrovállalkozások jövedelmezőségének javítása A mikrovállalkozások indítása a helyi munkavállalási lehetőségek bővülését eredményezi, ez pedig csökkenti az elvándorlást.

8.1.5 - Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása A kisgazdaságok jövedelmezősége a mezőgazdaságból élő vidéki lakosság számra meghatározó jelentőségű.

8.2.1 - Emberi erőforrás a fejlesztéspolitikai programok végrehajtására A helyi/térségi szinten aktív, helyismerettel, kapcsolatrendszerrel, fejlesztéspolitikai és program végrehajtási tapasztalattal, valamint biztos működési forrással rendelkező emberi erőforrás rendelkezésre állása meghatározza a helyi együttműködések, fejlesztési programok (pl LEADER, okos falu) sikerét.

8.2.2 - Helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztések A helyi igényekhez alkalmazkodó fejlesztések a lakosság helyben tartásának fontos eszköze.

8.2.3 - A helyi fejlesztési programok összhangjának megteremtése, térségen belüli együttműködések A települések fejlődését az szolgálja, ha a fejlesztésekre irányuló koncepciókat összehangolják, továbbá, ha a települések egymás között is összehangolják tapasztalataikat.

8.3.2 - Életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztése A helyi lakossági szolgáltatások színvonala az életminőség fontos meghatározója

8.4.1 - Aprófalvak ellátása gyermekvédelmi, egészségügyi és oktatási szolgáltatásokkal Az aprófalvak esetében a helyi szolgáltatások minősége jellemzően a legrosszabb.

8.4.2 - Roma felzárkóztatási programok ösztönzése, szegregáció csökkentése A cigányság helyzetének javítás a leszakadó települések helyzete javításának egyik legfontosabb eszköze.

GYELV elemzés

Erősségek

E.3. LEADER és más helyi együttműködési jó gyakorlatok, a helyi akciócsoportok helyismerete, fejlesztéspolitikai és program végrehajtási tapasztalata és kapcsolatrendszere

E.6. Vidéki térségekben jellemzően alacsony tőkeerővel és kockázattűrő képességgel rendelkező mikrovállalkozások és civil szervezetek számára adekvát, kis léptékű, a helyi szükségletekre szabott LEADER forrás rendelkezésre állása

Gyengeségek

Gy.1. Nők foglalkoztatási rátája jelentősen elmarad a férfiakétól [SO8/1.1.]

Gy.2. Jövedelmek növekedése ellenére továbbra is jelentős különbségek fennállása a jövedelem eloszlásban (legalacsonyabb és legmagasabb jövedelműek között, valamint településtípusok között) [SO8/4.2.]

Gy.3. Növekvő, de továbbra is alacsony munkatermelékenység

Gy.4. Népeségfogyás, különösen a vidéki térségekben [SO8/1.3.]

Gy.5. Munkavállalási célú elvándorlás [SO8/1.2.]

Gy.9. Mérsékelt konvergencia ellenére továbbra is jelentős regionális különbségek [SO8/3.1][SO8/3.2]

Gy.11. A vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei [SO8/3.1.] [SO8/3.2]

Gy.12. Csatornázottság alacsony aránya a községekben

Gy.13. Aprófalvak általános ellátatlansága gyermekvédelmi, egészségügyi és oktatási szolgáltatásokkal [SO8/4.1.]

Gy.14. Kiegészítő turisztikai lehetőségek korlátai kistermelők részére [SO8/1.5.]

Gy.15. LEADER források korlátossága, illetve a kisléptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív terhei [SO8/2.3.]

Gy.18. Tartósan inaktív aktív korúak reintegrációját elősegítő, programokon átívelő komplex megoldások hiánya [SO8/1.4.]

Gy.19. A veszélyeztetett társadalmi csoportok (romák, munkanélküliek, alacsony iskolai végzettségűek) szegénységnek, illetve társadalmi kirekesztettségnek való kitettsége továbbra is magas

Lehetőségek

L.1. Vállalkozások munkatermelékenységét javító fejlesztése

L.7. Belföldi turizmus, azon belül is az agro- és ökoturizmus iránti érdeklődés növekedése

L.8. Komplex, több alapról gazdálkodó vidékfejlesztési programok indítása

L.9. Vidék-város együttműködésének megerősítése

L.10. IKT lehetőségek széles körű elérhetőségének növekedése

L.12. REL típusú együttműködések terjedése

L.14. KAP ST-n kívüli, vidékfejlesztési célú vagy azt kiegészítő hazai és EU-s programok, stratégiák, szinergia a programok között összetett problémák (pl. szegénység) kezelése terén [SO8/4.2]

L.15. Potenciális munkaerő-tartalék munkaerőpiaci integrációja

L.16. Helyhez kötött, széles sávú internet lefedettség növekedése az internettel rendelkező háztartások között

L.17. Közlekedési infrastruktúra egyes elemeinek javulása (pl. növekvő autópályahossz)

L.18. Bővülő bölcsődei, óvodai férőhelykapacitás

Fenyegetések

F.1. Gazdaságilag aktív korú népesség számának további csökkenése [SO8/1.3.]

F.2. A népesség előregedő korszerkezete veszélyezteti a fogyasztásból adódó gazdasági növekedés további bővülését [SO8/1.3.]

F.3. Foglalkoztatás további bővítésének kimerülő tartalékai [SO8/1.4.]

F.5. Helyi alapszintű egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés romlása (pl. betöltetlen háziorvosi és védőnői körzetek számának növekedése) [SO8/4.1.]

F.9. Elaprózott gazdálkodási viszonyok és a munkaerőhiány tartós fennmaradása az erdőgazdálkodás esetében [SO8/1.2.] [SO8/1.5.]

F.11. Roma-felzárkóztatási programok eredményei nem eléggé kézzelfoghatóak [SO8/4.2.]

F.12. LEADER HACS-ok egy részénél rendelkezésre álló humán erőforrás további erodálódása [SO8/2.1.] [SO8/2.2.]

A LEADER program hét alappilléreinek bemutatása

- 1) Területalapú megközelítés: a LEADER HACS által lefedett terület egy homogén, összefüggő vidéki egység, ami nem minden esetben felel meg a közigazgatási határoknak. A működési terület településeit és lakóit a közös identitás, hagyományok, szokások, történelem vagy akár földrajzi helyzetük köti össze. Ez a megközelítés működőképes, a valós igények jobban körülhatárolható és pontosabb fellépéseket tesz lehetővé.
- 2) Alulról építkező megközelítés: egyes fejlesztések, programok megvalósulása eredményesebb és hatékonyabb, ha a helyi viszonyokat, erőforrásokat ismerő helyi lakosok, szervezetek fogalmazzák meg az elérni kívánt célokat, fejlesztési igényeket. A HFS megfogalmazása során a LEADER HACS-ok ösztönzik a helyieket, hogy vegyenek részt a közös munkában, gondolkodjanak közösen térségük jövőjének fejlesztésében. A „bottom-up”, vagyis alulról építkező típusú koncepcióknál kiemelt jelentőségű a helyi közösségfejlesztés, az együttműködés, a mindenki számára kezdeményező stratégia kidolgozása és annak végrehajtása.
- 3) Innovativitás: a sajátos, alulról jövő szükségletek feltárásának kiemelt szerepe van az újítások tekintetében. A LEADER program innovatív jellege a helyi erőforrásokra támaszkodik, valamennyi területen jelennek meg egyedi, új ötletek helyi szinten.
- 4) Integrált megközelítés: a LEADER program egyik legfontosabb alapja nem egy ágazat fejlesztési programja, hanem a vidéki térségek fejlesztésére irányuló tevékenységek és ágazatok közötti kapcsolat. A közösen megfogalmazott stratégiákban az intézkedések bármilyen szinten történő, multiszektoralis megközelítése, összekapcsolása pozitív hatásokat indukál, hozzájárul a program sikerességéhez.
- 5) Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek: a LEADER programban a decentralizáltság többek között a döntéshozatalban és a rendelkezésre álló források felhasználásában mutatkozik meg. Ez a sajátosság a helyi igényekre reflektál. Az elv alapja, hogy a térség problémáit a helyi szereplők ismerik leginkább, így ők a legkompetensebbek a fejlesztések kidolgozásában és megvalósításában.
- 6) Hálózatépítés, együttműködés: a LEADER HACS-ok és egyéb szervezetek közötti hálózatok meglétének alapja a helyi tapasztalatok, jó gyakorlatok és eredmények terjesztése, cseréje, a tudás, akár a munkamódszerek továbbadása. A hálózatépítés hozzájárul az elszigeteltebb vidéki térségek integrálásához és fejlesztéséhez. A hálózatok révén a HACS-ok együttműködésben is fogalmazhatnak és valósíthatnak meg fejlesztési célokat.
- 7) Helyi partnerség(ek), HACS-ok helyi szintű szerepvállalása: a háromoldalú partnerségek központi szerepet töltenek be a LEADER programban. A HACS-ok által koordinált stratégiák megfogalmazása és megvalósítása a különböző szervezetek és ágazatok képviselői együttműködésében valósul meg, kiemelve a kölcsönös érdekeken alapuló partnerségek kialakítását, mélyítését.

3. sz. melléklet – HFS előkészítése és tervezésének szervezése

Mecsekvidéki Tükör rendezvénysorozat:

A Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület, mint LEADER Helyi Akciócsoport aktív résztvevőként és szervezőként már második programozási időszakát zárta. A 2022. tavaszától ősziig tervezett programok alkalmával elsősorban a 2014-2020 időszak és a 2021-2020 átmeneti időszak tapasztalatait, eredményeit ismertettük, illetve 2023-2027 időszak feladatait tekintettük át a térségi szereplőkkel. Azokkal, akik eddig is aktívan részt vettek a LEADER programban, akár pályázóként, akár szakmai tudásukkal segítették a HACS munkáját, valamint további potenciális résztvevőkkel, akik a következő programozási ciklus aktív résztvevői lehetnek.

A rendezvénysorozattal célunk volt ezen helyi szereplők megmozgatása, érdeklődésük felkeltése, animációja, a LEADER programmal való megismertetése, az aktív résztvevőkkel való szorosabb együttműködés kialakítása, a pályázati követelményrendszerben való kiigazodás elősegítése, helyi igényekhez igazodó fejlesztési lehetőségek biztosítása. LEADER HACS-ként kiemelt feladatunk a helyi szereplők ösztönzése a HFS-ben megfogalmazott célok elérése érdekében. Célunk volt az is, hogy a 2023-2027 programozási időszakra vonatkozóan majd közösen fogalmazzuk meg a kiemelt fejlesztési irányokat, ezáltal olyan Helyi Fejlesztési Stratégiát hozunk létre, mely teljes mértékben a helyi igényekre épül. A programsorozat részben ennek előkészítését is szolgálta. A helyi igényekhez igazodó HFS-t létrehozni úgy tudunk, ha azon térségi szereplők vannak megszólítva, akik tenni szeretnének a térség fejlődéséért és keresik a fejlesztési lehetőségeket. Őket tudtuk a rendezvénysorozat keretében megismertetni a LEADER adta lehetőségekkel, ezáltal a LEADER programba bevonni, ösztönözni a részvételre.

A rendezvénysorozathoz kapcsolódóan a figyelemfelkeltés részeként új arculat került kialakításra, a projekt önálló logót kapott. Fotósorozat készült, mellyel célunk volt bemutatni az elért eredményeket, melyek egytől-egyik a LEADER program hozzájárulásával megvalósultak meg. A fotósorozat segítette a térségi szereplőket az új ötletek gyűjtéséhez, hogy kedvet kapjanak a LEADER programban való részvételhez, hasonló, vagy jobb eredményeket érjenek el a HACS közreműködésével. Ezen fotókat egy tablósorozathoz használtunk fel, mely a rendezvények helyszínein került kiállításra. A fotókat az egyesület megújuló weblapjához is felhasználtuk.

A rendezvénysorozat a Mecsekvidéki Tükör – konferenciák, workshopok címet kapta, melynek részét képezte 2 db konferencia és 5 db workshop megszervezése, valamint az ehhez kapcsolódó marketing és kommunikációs feladatok elvégzése.

Az első konferencia 2022.05.26-án került megrendezésre Orfűn. Ezt követte még 5 db más-más tematikára épített workshop (2022.06.09 Nagykozár, 2022.06.23 Keszű, 2022.08.18 Pogány, 2022.09.09 Cserkút, 2022.09.29. Ócsárd) és egy záró konferencia 2022.10.14-én Kozármislenyben.

Ezen felül szakmai találkozót szerveztünk a Balatonfelvidékre, melynek célja volt, hogy a Mecsekvidék HACS tervező csapata és annak résztvevői betekintést nyerjenek egy másik HACS munkájába, elért eredményeibe, módszereibe. A tapasztalatcserével mindkét HACS esetében új ötletek fogalmazódtak meg.

A rendezvénysorozat témái részben megegyeztek a HFS fókuszterületeivel és elősegítették a tervezést.

Témák:

- hagyományőrzés és nemzetiségek identitásának megőrzése,
- közösségfejlesztés nehézségei az agglomerációban,
- tájházak, helytörténeti gyűjtemények szerepe a közösségek életében,
- turisztikai és helyi termék fejlesztése,
- helyi élelmiszerek feldolgozása és piacra jutása.

Összesen 7 rendezvényen több, mint 250 szereplő vett részt.

Az Elnökség és a Tervezői Csoport szerepe:

Az Egyesület Elnökségének határozata alapján Tervezői Csoportot hozott létre. A Tervezői Csoport (TCS) nyitott fórumként működött minden érdeklődő irányába (nyílt felhívás a TCS munkájában való részvételre, illetve az érdeklődésnek/érdekeltségnek megfelelően létszáma csökkenthet, vagy növekedhet is). A cél minél szélesebb kör

bevonása a tervezésbe. A TCS feladata a tervezés koordinálása. A TCS ülései nyíltak, az ott elhangzottakról emlékeztető készült. A TCS üléseire meghívót minden alkalommal az egyesület elnökségének tagjai, továbbá minden olyan csoporttag kapott, aki legalább egy alkalommal megjelent a TCS bármely ülésén.

A Munkaszervezet szerepe: Az akciócsoporthoz operatív munkáját végző szerve, a tervezés során három fő aktív munkavállalóval rendelkezik. Feladata a tervezés támogatása, az események szervezése, dokumentálása, HFS szövegezésében való közreműködés mellett a tervezési eseményeken való folyamatos aktív részvétel, kapcsolattartás az Egyesület tagjaival.

Mikrotérségi fórumok: A helyi társadalom széles rétegét bevonó, személyes a helyi kapcsolatokra építő eseménysorozat, melynek célja az aktivizálás, tájékoztatás. A Mecsekvidék Egyesület akcióterületének 38 települését összesen nyolc mikrotérségre osztotta fel az Egyesület Tervezői Csoportja, helyi társadalmi, közigazgatási és funkcionális, elérhetőségi kapcsolatok és korábbi tervezési egységek figyelembevételével. A mikrotérségek leginkább a kommunikáció alapegységeinek tekinthetők.

A fórumok a mikrotérség egy-egy központi településén kerültek megtartásra. A fórumok elektronikus úton kerültek meghirdetésre, valamint az ismert érintettek telefonos megkeresése útján. Az alkalmak előkészítése során a munkaszervezet, a Tervezői Csoport vezetője, egy facilitátor, továbbá a körzetenként egy a helyi viszonyokat jól ismerő, helyi véleményvezér került bevonásra, akiknek feladata a fórum levezetése, továbbá az érintett településeken a térség szereplői személyes elérésének segítése. A fórumok programja előre kidolgozott tematikai ajánlás alapján történt, azonban a fórum vezetője ettől eltérhetett, reagálva a pillanatnyi viszonyokra.

A Helyzetfeltárás és elemzés, a mikrotérségi fórumok és a szakértői javaslatok, továbbá a 2014-2020-as időszak értékelése alapján, a Tervező Csoport által a következő fókuszterületek kerültek meghatározásra a következők szerint:

- mikrovállalkozások fejlesztése,
- helyi termékek,
- turisztika, természeti és kulturális értékek,
- helyi közösségfejlesztés,
- civil szervezetek.

Szakmai műhelyek

A fenti fókuszterületek mentén összesen 4 féle szakmai műhely, továbbá összesen 4 szakmai műhelyalkalom került meghatározásra.

A szakmai műhelyek célja, egy adott tématerület mélyebb megismerése, a lehetőség feltárása, megoldási javaslatok megfogalmazása volt. A szakmai műhelyek meghívása nyíltan történt, a téma szakértői, szakmai szervezetek képviselői felkérésre kerültek a rendezvényen való részvételre.

A közösségi részvétel a korábbi évek tapasztalatához mérten jelentősnek mondható, az akciócsoporthoz munkájában aktívan résztvevők köre kibővült, új helyi szereplőket sikerült aktivizálni a tervezés során.

Mikrotérségi fórumok és szakmai műhelyek helyszínei, időpontjai és témája:

2023.02.16., 16:00 Szemely, MIKROTÉRSÉGI FÓRUM (Szemely, Áta, Birján, Egerág, Lothárd, Pécsudvard, Szőkéd, Kisherend)

2023.02.20., 16:00 Keszü, MIKROTÉRSÉGI FÓRUM (Keszü, Aranyosgadány, Gyód, Kökény, Pellérd)

2023.02.27., 16:00 Cserkút, MIKROTÉRSÉGI FÓRUM ÉS CIVIL SZAKMAI MŰHELY (Cserkút, Bakonya, Kővágószőlős, Kővágótöttös)

2023.03.09., 14:00 Bogád, ÖNKORMÁNYZATOK SZAKMAI MŰHELYE (38 települési önkormányzat)

2023.03.22., 16:00 Pogány, MIKROTÉRSÉGI FÓRUM (Pogány, Bosta, Szalánta, Szilvás, Szőke)

2023.03.28., 16:00 Orfű, MIKROTÉRSÉGI FÓRUM ÉS TURISZTIKAI SZAKMAI MŰHELY (Orfű, Abaliget, Husztót, Kovácsszénája)

2023.04.04., 16:00 Görcsöny, MIKROTÉRSÉGI FÓRUM ÉS HELYI TERMÉK SZAKMAI MŰHELY (Görcsöny, Baksa, Ócsárd, Regenye, Tengeri, Tésény)

2023.04.18., 16:00 Kozármisleny, MIKROTÉRSÉGI FÓRUM ÉS VÁLLALKOZÓK SZAKMAI MŰHELYE (Kozármisleny, Bogád, Ellend, Magyarsarlós, Nagykozár, Romonya)

A fórumok és a szakmai műhelymunkák 1-1 találkozókból álltak. A találkozók célja a helyzetfeltárás, SWOT elemzés, erősségek és gyengeségek, lehetőségek és veszélyek meghatározása, az ott elhangzottak a HFS helyzetfeltáró és SWOT elemzésének részét képezik. További cél a térség, a speciális téma, terület jövőképeinek meghatározása volt, melyek beépülésre kerültek az átfogó és speciális célok meghatározásánál. Egy-egy Fórumról, Szakmai Műhely munkáról, emlékeztető készült.

A gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó Turisztikai, Helyi termék és Vállalkozásfejlesztés szakmai műhelymunkákon az adott térség felzárkózásához szükséges minősítési rendszer megszerzésére való ösztönzés, az infrastruktúra fejlesztése, a tudás és ismeretszerzés fontossága, garantált programok, közös csomagok kialakítása, a szakmai együttműködés és kapcsolatrendszer erősítése, a turisztikai attrakciók, helyi termék fejlesztése, a piacra jutás, közös értékesítés lehetőségének megteremtése voltak a leggyakrabban megfogalmazott fejlesztési feladatok, melyek beépültek az Intézkedésekbe. A közösségek megerősítését szolgáló Önkormányzati és Civil Műhely találkozói a szervezetfejlesztés, közösség-szervezés, a fiatalok közösségeinek létrehozása, támogatása, a hagyományőrzés és értékőrzés fontossága, a marketing munka fejlesztése, valamint az együttműködés és a közös programok szervezése hangzottak el leggyakrabban. Mindezek megtalálhatóak a HFS intézkedései között.

4. sz. melléklet: SWOT analízis

	Erősségek (belső)	Gyengeségek (belső)
Térszerkezet	Relatív jó földrajzi helyzet	zsáktelepülések, aprófalvi lét
Környezeti adottság	változatos természeti környezet	belső közutak állapota nem megfelelő
	épített örökség	településen belüli kerékpárutak hiánya
	művelhető földterületek magas száma	
	kertkultúra	
	termelő tevékenységre alkalmas területek	
Kulturális erőforrás	hagyományok megléte	saját erőforrás hiánya
	sokrétű programkínálat	új betelepülők integrációja problémás
	közösségi munka	kihasználatlan közösségi terek
		rendezvénytér hiánya, gyenge felszereltség
Társadalom	nemzetiségek jelenléte	hagyományos falusi életmód háttérbe szorulása
	fiatalodó népesség	közösségek széthullása, elöregedése
	kedvező demográfia	helyi közösségek széthullása
	aktív civil tevékenység	nincs összetartó közösség
	növekvő betelepülő értelmiség	fiatalok inaktivitása
		humán erőforrás nincs kihasználva
		együttműködő készség hiánya, nincs közösségi szellem
Gazdaság	infrastruktúra	szakképzett munkaerő hiánya
	falusi turizmus	alacsony képzettségi szint
	szaktudás	lobbi erő hiánya
	helyi termék előretörése, jelenléte	helyi munkalehetőségek hiánya
	jól működő vállalkozások	
	Veszélyek (külső)	Lehetőségek (külső)
Térszerkezet	összekötő közutak állapota egyre rosszabb	Pécs közelsége
	Pécs elszívó hatása	mikrokörzeti központok erősödése
	összekötő kerékpárutak hiánya	autópálya közelsége
	rossz tömegközlekedés	
	klimaváltozás hatásai	földrajzi fekvés (horvát, szerb határ)

Környezeti adottság	településközi infrastruktúra fenntarthatósága romlik	jó környezeti állapot
Kulturális erőforrás	Feledésbe merül a tudás, eltűnnek a mesterek	Érdeklődés értékeink megismerésére (műemlékek, tájházak, szabadidős lehetőségek)
Társadalom	térségek közti kapcsolatrendszer és együttműködés gyenge	települések együttműködési lehetőségei
Gazdaság	kiszámíthatatlan gazdasági környezet	pályázati források új időszaka jön
	infláció	fejlesztések a megújuló energia intenzívebb hasznosításával
	alacsony finanszírozás	turisztikai kereslet, belföldi falusi turizmus erősödése
	fake news	helyi piacok fellendülése
	lobbi erő hiánya	kereslet növelése a helyi termék minőségének biztosításával (védjegy)
		informatikai fejlesztési lehetőségek használata
		közösségi finanszírozási módok megjelenése
		fejlesztési lehetőségek a humán erőforrás kihasználása